

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLUSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AV FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 31 AUGUSTI 1919.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

DANSPARET SYSTRARNA MARIAGRAETE.

EN AV SOMMARENS ATTRAKTIONER PÅ LILIS CABARET PÅ HASSELBACKEN.

Från 1-maj-demonstrationen i Riga. Flickor ur de bildade klasserna, som tvungits taga tjänst hos bolsjevikerna och som fingo avge ett löfte att gå med i demonstrationståget en viss sträcka. Dessa flickors namn voro registrerade och de övervakades noga.

Rigas kvinnor under bolsjevikväldet.

För Idun av Dr **EBBA SCHNEIDER-von HUSEN**.

Bland flyktingar från det av bolsjevikerna förhärjade Riga, vilka kommo över till Sverige med ingenjör Fränckels hjälpexpedition, befinner sig fil. doktor Ebba Schneider-von Husen tillsammans med sin man, som är professor vid Tekniska Högskolan i Riga. Doktor Schneider har lyckligt undgått fängelsets fasor, tack vare det att hennes man som professor anställdes i bolsjevikernas tjänst, men hon har levat månader med döden för ögonen. I nedanstående skildring ger hon oss en målande bild av skräckväldet och svälten. Under forna fredliga dagar har doktor Schneider, som är framstående zoolog, utfört vetenskapligt arbete tillsammans med sin man och före sitt giftermål stod hon i spetsen för en högre flickskola, i Riga.

*

Det var den 3 januari 1919. Den tyske ockupationshären hade lämnat Riga, det engelska örlogsfartyget hade rest hem, och vår lilla nyss formerade skyddskår hade inte lyckats ensam försvara staden, — så tågade den röda arméen in. Alla mera förmögna familjer hade flytt ur landet. Vi övriga stannade kvar.

Så fingo vi vara med om »himmelriket på jorden», som proletariats diktatur åtog sig att införa. Huru detta himmelrike gestaltade sig för oss kvinnor vill jag försöka att berätta.

I första rummet stod för alla kvinnor det gemensamma intresset för matförhållandena. Matbekymren voro ju lika såväl för »borgarefruar» som arbetarehustrur. Allt, allt fattades. Visserligen fick man av livsmedelsnämnden brödkort efter tre kategorier: kroppsarbetarna skulle få 300 gr. bröd om dagen, de intellektuellt arbetande 200 gr., och de »borgerliga parasiterna» endast 100 gr. Ofantligt långa

rader av i kö stående kvinnor och barn paraderade dagligen framför brödbutikerna för att ofta efter flera timmars väntan slutligen få höra, att brödförrådet för dagen redan tagit slut. Så hände det, att vi flera veckor å rad inte fingo en smula bröd. Det enda man säkert kunde räkna på var den s. k. »kommunistsoppa», som koka'des i omkring 50 av staten ledda kök. Denna soppa var gjord av vatten, bovetemjöl eller litet gryn och torkad svamp. I goda tider tillsattes t. o. m. skivor av oskalad, stundom ruten potatis och små köttbitar. En krydda, som aldrig saknades, var sand. För en stor del

av Rigas befolkning utgjorde denna soppa, dagens enda måltid, och alla, som icke voro upptagna av arbete, kvinnor, gamla och småbarn, stodo varenda dag timtals i kö för att bära soppan hem i de mest vidunderliga kärl. Det var allt man fick genom bolsjevikstyrelsens försorg, allt annat måste man försöka skaffa själv. Men varifrån? Matvaruaffärerna voro stängda till följd av bristen på allt, torgen stodo alldeles tomma, och bönderna, som ännu ägde ganska stora förråd, förde inga varor till staden. Ty de önskade icke emottaga bolsjevikernas nya sedlar, som utanför sovjetområdets gränser voro alldeles värdelösa. Endast det gamla tsarrikets rubelsedlar hade värde vid livsmedelsleveranser. Men då den röda regeringen hårt straffade alla, som vägrade emottaga »proletariatets pengar» skedde livsmedelshandel bara i smyg och i hemlighet. Mycken företagsamhet och outtröttlighet behövdes, för att hitta sådana smyghandelsställen, och det fordrades goda referenser för att väcka förtroende hos dessa judar och jobbare, som alltid misstänkte, att man skulle anmäla dem för milisen. Prisen stego med varje dag. Rågmjöl och bröd kostade 25 rubel skålpundet, (1 ryskt skålpund = 400 gr., 1 rubel var före kriget = omkr. 1 kr. 80) 1 ägg, 5 rbl.; potatis, som var svårast att få, kostade 1 rbl. stycket, mjölk, 10 rbl. litern, och socker till sist 150 rbl. skålpundet. För en kålrot betalade jag en gång 25 rbl. Lättast och billigast att få voro rovor, vilka annars användes som kreatursfoder, linfrö och havre. Vi voro tvungna att uppfinna nya recept för matlagning. Af rovska! gjordes t. ex. ett slags knäckebröd, och köttbullar framställdes av potatisskal, surrogatkaffesump och en smula hästkött och stektes i linolja.

Men varifrån kommo pengarna för betalning av dessa höga priser? Inkomsterna räckte naturligtvis inte till. De, som vågade hålla sina besparingar hemma, (mot dödsstraff var det förbudet att hava mera än 2,000 rubel kontant) hade fort nog givit ut dem. Alla banker voro nationaliserade och löpande räkningar in-

Rödakorssystrar och andra sjuksköterskor, som måste gå med i bolsjevikernas 1-maj-demonstration.

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Möbiltyger • Bomullstyger • Gardiner

Hemvävda, starka och vackra. • Konstfliten, Göteborg.

dragna. Man var hänvisad att söka arbete som tidningsförsäljerska, städerska, arbeterska i trädgårdar, bolsjevikök o. s. v. eller att sälja vad man kunde undvara. Lärarinnor och professorskor, präst- och läkarehustrur, adels- och borgarefruar och deras döttrar sutto på torget och sålde kläder och hushållsredskap åt bolsjeviker, som på grund av den absoluta varubristen betalade ganska dryga pengar. Möbler däremot användes i köket i stället för den dyra veden. En vakker dag överraskade jag ett herrskap v. R. vid ett mera ovanligt göromål: herrn och frun sågade i bitar sitt matsalsmöblemang av ek för köksbehov. En gammal änkedoktorinna däremot eldade sina ugnar med mannens efterlämnade ortopediska apparater. Så försökte man avhjälpa nöden på allt sätt. Som tiggare på gatan såg man oftast äldre fruar i sin sista sidenklänning samt barn, vilkas utseende tydligt visade, att de kommo från bildade hem. Det var ofta mycket svårt att icke kunna hjälpa dessa stackars olyckliga, vilkas män och fäder kanske fallit för bödlarnas kulor. Icke sällan mötte man på gatan människor, som rörde sig under synbarliga plågor eller såg man utmattade eller avsvimmade personer ligga på marken. Dessa voro matbristens offer. Svältens följder bestodo vanligen däruti, att krafterna avtogo och lemmarna svällde liksom av vattensot, och döden inträdde, om icke läkarehjälp och närande föda snart nog kunde skaffas. Andra, som ej ännu kommit till detta sista stadium, sökte själva befrielse från sina lidanden. En mor, en arbeterska, grävde ner sig med sina barn i snön, och tvenne baronessor, von der R. öppnade gaskranen i köket, vilket de prytt med blommor, köpta för deras sista slantar. Där hittade man dem tillsammans med sin gamle far insomnade för alltid.

Svårigheterna i hushållet voro sålunda likadana för kvinnorna av alla samhällsklasser. Men tack vare den proklamerade klasskampen var svälten inte det svåraste av allt det som de »borgerliga» kvinnorna hade att uthärda. Inget hem var fredat. »Våningskommissioner», bestående av arbetare och rödgardister, undersökte varje bostad. Tycktes den vara

En grupp ur bolsjevikernas tåg 1 maj. Fanor med porträtt av Lenin, Trotski och andra bolsjevikledare.

lämplig till »kommissariebostad» eller »ämetslokal», måste innehavarna lämna den

Dr Ebba Schneider-von Husen.

genast, men varken möbler eller husgeråd fingo ägarna föra bort. I andra fall fick

»borgarfamiljen» tillstånd att stanna kvar, under villkor att inhysa hos sig en av de bolsjevik- eller arbetarefamiljer, som ideligen genom tidningarna uppmanades att anmäla sina pretentioner på förstklassiga bostäder. De kommo med barn och ohyra, togo de bästa rummen, och man fick dela kök, badrum och skafferier jämte eventuella matförråd med dem. Ett annat medel för utplånandet av klasskillnaden var införandet av det s. k. »sociala arbetet» för borgare. Varje kvinna, som misstänktes vara en »dam», blev på gatan anhållen av milisen: »Var arbetar du?» Kunde hon inte på grund av något intyg bevisa, att hon hade något arbete eller att hennes man var anställd hos bolsjevikerna, fördes hon genast till tvångsarbete. Då måste hon bära ved, sopa gator, skura och byka i tyfusbaracker o. s. v. Då det var ont om hästar i staden, rekvirerades »boursjuiki» (borgarefruar) för att draga möbelsvagnar. För att skydda oss »proletariserade» vi vårt utseende, d. v. s. våra ytterplagg på gatan utgjordes av en stor schal kring axlarna och en liten duk på huvudet. Men stundom hjälpte heller icke denna kostymering, ty den »sociala arbetskommissionen» trängde in i hemmen och förde bort kvinnorna, sak samma om där funnos små barn i huset eller icke. Kommissionen brydde sig inte om en sådan småsak, som att en husmoder redan hade fullt upp med arbete. Jungfrurnas löner voro av lagen så högt uppskrivade, att ingen förmådde tänka på att ha hjälp i huset.

Men värst kändes, när den »politiska rannsaktionskommissionen», som nattetid gjorde sina husundersökningar, kom för att häkta av dem misstänkta »borgare». Man fick inte veta, varför man var misstänkt, man fick bara följa med till fängelset. Vanligtvis var häktningen följden av en angivelse, och lycklig den, som aldrig haft gräl eller osämja med portvakter, tjänarinnor, stadsbud, arbetare och andra medlemmar av den nya aristokratien. Dessa uppmanades ju av en särskild bolsjevikukas att för all del icke hemlighålla sin mening beträffande even-

Baltiska adelsdamer skjutna av bolsjeviker på fängelsegården i Riga.

TAPETKOMPANIET

Katarinavägen 7, STOCKHOLM

R. T. 9905. Telegr.-adr.: Tapetkompaniet.

Säljer bästa TAPETER öfver hela riket. Största sortering av modernaste in- och utländska kvalitéer till lägsta priser. Begär omgående prover från oss. Till landsorten med postförskott eller efterkrav. Bästa inköpekälla för målare och större förbrukare.

Iduns Kokbok

AV ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokboken för det svenska hemmet. - - - -

9:de upplagan nu utkommen.

Pris kr. 7: - inbunden. - - - -

tuellt kontrarevolutionärt tänkesätt hos herrskapen. Angivelserna betades ganska bra. Varken ålder eller kön skyddade mot häktningen. Ofta häktades hela familjen. Husundersökningen, som föregick häktning, räckte ibland en hel natt och utfördes på det noggrannaste. Varje vrå bakom kakelugnen, över fönstren, bakom skåp och hyllor blev genomskadad, t. o. m. tapeter och golvtilljor bortrevs. Pengar, silver och andra värdeföremål blevo kommissionens byte. Varje häktad underkastades genast i fängelset en noggrann kroppsvisitation, varvid också kvinnor visiterades av manliga rödgardister. Cellerna voro överfulla. Tre å fyra personer inlogerades i en enmanscell. De flesta måste ligga på bara stengolvet. Kud-dar och filter, som skickades hemifrån, anammades av vakterna, som sålde dem för egen räkning. Maten för dagen utgjordes av hett vatten, 200 gr. bröd och soppa. Bara tre gånger i veckan fick man lov att få mat hemifrån. Svårast voro nätterna, då ohyran vaknade till liv. Särskilt lössen voro fruktade, då man ju visste, att de överförde fläcktyfussmittan. Hundratals fängslade kvinnor insjuknade och dogo också av fläcktyfus.

Fängselivet räckte för de flesta i vecko- och månadtal, och slutade hos många genom arkebusering på fängelsegården eller i en skog nära staden, dit offren fördes i automobil. Andra blevo befriade och återvände till ett skövat hem. Strax efter häktningen infunno sig nämligen nya »kommissioner», vilkas uppgift var att bortföra eller, som de sade, »nationalisera» förbrytarnas egendom. Men likväl erkändes folkets äganderätt icke fullt av dess ämbetsmän, vilka oftast representerades av trettonåriga pojkar. Funktionärerna packade nämligen de mest värdefulla sakerna särskilt och förde dem hem till sig.

Gränslöst var också lidandet för de gifta kvinnor, vilkas män voro häktade. Att försöka befria eller åtminstone återse mannen var vanligen fruktlöst. Hans öde och vistelseort voro ofta okända, tills hustrun slutligen såg hans namn i en förteckning över de avrättade. Jag kommer ihåg den gamla fru v. V. Hennes sjuttiofemåriga man, sonen och dottern häktades, hon fick stanna kvar med 10 rbl. pengar, en säng och en skjorta. Dagen då »Landeswehr» befriade Riga (22 maj) var för så många den gladaste i livet. Också den unge fru v. B., som under tiden mannen var häktad, hade fått sitt fjärde barn, väntade med barnet på armen mannens återkomst

Redaktionens brevlåda.

Förf. till »Rådhusbänken». Välment men svagt. Insänd porto för retur.

R. B. Se föregående svar.

Adler Alvinzi. »Jag älskar» säger Ni. Även vacker vers? undra vi.

Egron L. Magnus H. Ingrid B. Tack, men den poesien är för mycket för oss.

Mångåriga prenumeranter tyckas ha förbisett vårt tillkännagivande i ett föregående nummer. Idun ämnar ingalunda svika sina gamla goda traditioner. Så snart vi genomkämpat alla vedermödor typografstrejken påtvingat oss, och det hoppas vi nu skall bli snart nog, skola våra läsare möta sin tidning angenäm och innehållsrik som före de svarta veckorna. Detta nummer utgör en början.

från fängelset. Hon kunde inte begripa, varför han dröjde, då andra befriade män och kvinnor redan återvänt till sina hem. Slutligen gick hon att söka sin make och fann honom skjuten och vanställd på fängelsegården. I sista ögonblicket hade de avtågande röda skjutit med maskingevär honom liksom många andra. Där lågo också tio mördade kvinnor, av vilka de flesta efterlämnade små barn.

Den hemskaste motsatsen till borgarkvinnornas öde bildade en del bolsjevikkvinnors vilda liv. Det var de s. k. »bössflickorna», 16—25-åringar, som hade ingått i den röda arméen och alltid voro med vid husundersökningar, häktningar och avrättningar. Dessa flickor voro tusen gånger värre och grymmare än sina manliga kamrater. Särskilt tyckte de om avrättningar, vilka gjorde dem det största nöje. De dödade ej sina offer genast på en gång, utan sårade dem först, då de tyckte det var så intressant att se de »roliga krampaktiga rörelserna» människan gör under döds kampen. Herr S., som länge satt häktad i en cell närmast avrättningsplatsen, måste ofta höra jämmer och skrik natten igenom av sina halvdöda kamrater, vilka tiggde och bådo att snart bliva avlivade. En av bolsjevikernas kvinnliga bödlar, som blev häktad av de vita, berättade vid förhöret med cynisk elakhet, att hon ensam skjutit 136 människor, bland dem många, som ej voro dömda av revolutionstribunalen, »Jag tyckte så mycket om att skjuta, förstås», sade hon med ett leende.

Vår händelserika tidshistoria, som genom sina elementära omvälvningar så djupt ingripit i kvinnornas liv, har ristat Riga-kvinnans bild å en av sina mörkaste sidor.

Ur sommarpensionatens krönika.

För Idun av GUNHILD PALMÆR.

En vinterdag, då snön yr därute, och kaffebordet står dukat, tonar ordet »sommarpensionat» plötsligt fram med hög och glad och hoppfull klang.

Det är — i den omgivningen — så lätt att se tavlor rullas opp, fyllda av honungsdoft och solskensluft, lite var grips av illusionens yra, snölandskapet därutanför försvinner för själens ögon, klöverfält, porlande bäckar eller glittrande vågor träda fram i stället.

Med själen alltjämt fången i detta drömda sagoland sätter man sig så ned att beräkna sina tillgångar och skriva frågobrev till den bäst rekommenderade adressen — och en jube!dag några månader därefter ångar man åstad mot ett mål, okänt, men med spänning motsett! Det vill säga, man ångar vanligen åt motsatt håll, än det man först tänkt sig — det slår nämligen aldrig fel att inte den allra bäst rekommenderade adressen avger svaret »upptaget just dagen innan eder värda skrivelse ankom» — och så beslutar man sig för skärgård och västkust, när man räknat på högluft och bergplatåer, och är lika glad och lika hoppfull för det i avresans ögonblick.

Ty då det gäller landet, har stadsbon den rätta optimismen — kommer man

bara väl dit, blir allting ungt och friskt och njutningsrikt, väderstreck betyder inte så mycket, tänker han.

Så kommer erfarenheternas tid; det vore bäst att hålla sig beredd på vissa överraskningar i denna vansklighetens värld i alla fall!

Frun, som med sina två döttrar, avhämtades vid stationen och steg upp i trillan för att uppnå det »lantligt hemtrevliga familjepensionatet i Västgötabygden», förfrågade sig med skämtsamt vänlighet hos körsvennen, huruvida »godsets» pensionärer brukade bestå den njutning, som går under benämningen »kaffe på säng», och vilken i hennes tanke skulle betydligt förhöja sommarlivets behag.

Han som blev utfrågad, betänkte sig några minuter, nickade som till bekräftelse och svarade sävligt: »Ja se, så mycke' vet ja' att di allra slöaste får havrevalling om mornera — men hur det går med kaffet för di andra, det kan ja' inte säga frun — för ja' serverar inte.»

Frun med döttrarna hörde inte den sista upplysningen, hon fäste sig bara vid uttrycket »di allra slöaste», och såg sig i andanom förflyttad till en idiotanstalt, kunde under återstoden av vägen inte yttra ett ord, inte heller göra en rörelse för att hoppa ur trillan och löpa till stationen igen, satt som lamslagen.

Ty av alla livets obehag var det fyra, som hon utvalt till sina speciella — råttor, tjurar, tandläkare och galna människor — och därför var det alltid efter mycken tvekan hon begav sig ut på landsbygden, där alltid kan befaras, att åtminstone de två första dyker opp, när man har det som bäst.

Nu hade hon på förhand försäkrat sig om, att detta lantliga familjepensionat var fritt från dessa förstnämnda källor till skräck — fritt åtminstone i teorin — då öppnas utsikten till bekantskap med den fjärde och värsta: galningar!

Hon visste mycket väl, att hon glömt förfråga sig om saken, nu straffade sig denna underlåtenhetssynd.

Det visade sig verkligen att på gården framför diversehandeln, i vars övervåning familjepensionatet var inrymt, låg en mindre stuga, däri några sinnessvaga stadsbor blivit inackorderade med en vaktare — »men di ha allri' var't annat än beske!a se'n di kom hit, och han tror inte, di blir värre än di ä», lydte tröstens ord från värdfolkets sida, till de ny-
anlända, uppskrämda gästerna.

Nå, frun lät sig som naturligt var, inte lugnas, hon såg en dåres blick hos varannan av diversehandeln femtiotvå pensionärer, då de uthungrade kommo fram ur sina respektive kojor och slog ned på gårdsplanens gröna gungbräde i väntan på middagsmat — och hon packade ihop, innan hon packat upp, och räddade sig och döttrarna till en mindre badort vid västkusten. Där bodde de i ett magasin, förut enbart upptaget av en större rättfamilj, annan boning fanns ej att uppdriva så sent som de anmält sig!

Och där stannade de i fjorton dagar — längre räckte inte pengarna på den dyra orten — men döttrarna dansade på bryggan varenda kväll och frun slogs med råttorna varje natt, och när de kommo hem till våningen vid Flemminggatan, så hade den äldsta dottern en chance med en stationsskrivare på semester som vinst av dansen på bryggan!

Och vid minnet av galningarna i västgötabygden och åsynen av sin dotters lyc-

ka, fann frun, att råttor egentligen voro oskyldiga små djur, som läto sig skräm-
mas, om man kastade en stol i väggen
bara var tionde minut under nattens tim-
mar.

Sommarens konto blev alltså inte oävet
för den familjen, trots den mörka be-
gynnelsen — men hädanefter uttrycker
sig modern städse på följande sätt i det
första brev, hon riktar till den bäst re-
kommenderade adressen: »Innan jag går
vidare i underhandlingar, ber jag att få
sanningsenlig uppgift på, om herrskapet
även mottager idioter i inackordering?»

Frågan missförstås ibland, och det hän-
der, svaret blir ett välvilligt: »Vi ha vis-
serligen ej haft detta för vana, men skulle
så önskas, tro vi oss kunna utlova om-
sorgsfull vård».

Och så går saken om intet på det hål-
let.

Det finns ett slags pensionat, där vär-
dinnan är av ett så att säga koleriskt
temperament — och där är bäst uppföra
sig beskedligt, om man är gäst och äm-
nar trivas. Ett koleriskt temperament in-
nebär nämligen alltid ämnen till vissa
övertäckningar, det är återigen bäst att
hålla sig beredd på vad som hända kan.

Den eleganta unga damen i skära sil-
keskoftan stiger försiktigt in i köks-
departementet. Hon kommer å pensiona-
tets övriga elegantaste damers vägnar för
att anhålla om lite elvakaffe ute i det
gröna — mot extra betalning naturligt-
vis, såsom det i villkoren uppställt är.

Hon gör sig verklig möda att förete
en bild av anspråkslöshet i sin rosen-
pydda hatt, småler ljuvt mot den kole-
riska, och framsäger sin anhållan med
en osäker uppsyn.

Ty det är fenomenalt, vilken vördnad
en fräsande pensionatfru kan inge, bara
man står ansikte mot ansikte med hen-
ne, hur morsk man än känner sig bakom
hennes rygg! Hör bara:

»Det blir inget elvakaffe i dag!»

»Åh, min snälla fru Göransson, nog kan
det bli — om vi be riktigt vackert?»

»Kan det? När vi ha deg som jäser
över och tre oplockade tuppar till mid-
da'n och fem rum att städa och ingen
hjälp? För pigorna springer ute natten
om och sover på da'n dom, men en annan
får minsann vaka — —»

Frun i rosenkoftan kastar en förtviv-
lad blick ut över backslutningen, där hon
ser väninnornas eleganta ryggar i rad på
bänken framför det tomma bordet, hon
rodnar av harm vid tanken på de åtta
kronor om dagen, hennes sejour kostar
— och skyndar sig att visa full förstå-
else för en tyrannisk pensionatfrus lidan-
den genom beklagande skakningar på
huvudet och lämpliga suckar, vilka di-
plomatiska schackdrag antligen ger henne
framgång i fälttåget så till vida, att »en
skvätt kaffe utan dopp» verkligen utlovas
— »om hon kan vänta tills det hinner
bli kokt!»

Utmattad av själsansträngning återvän-
der hon till raden på bänken, där hennes
beskrivning på vad hon måst utstå fram-
kallar illa kvävda utbrott av indignation:
professorskans sveper sin ljusgröna silkes-
sjal tätare omkring sig och uttalar sin
övertygelse, att detta är ett ovärdigt be-
handlings sätt av hyggligt folk, som äro
villiga att med klingande mynt betala
varje uns av visat tillmötesgående, fru
direktörskan smäller energiskt med sin
promenadkäpp mot gräset och uttrycker
i hållningen av hela sin spröda gestalt

TALL OCH PORS.

Sorg, när du överhopar mig,
storm, när du vildast sopat mig
genom ett snömoln fram
eller en träskmarks slam —
Kom! Då har skogen ropat mig
bortom smuts och skam.

Tallarnas ljus, de skinande,
lyste för mig i pinande
ångestnätternas strid,
iyste mig lugn och frid —
altarljus i var vinande
vårstorm morgontid.

Porsblomma — vägarna buktade
vilt över myrar som fuktade
skon med sin blöta dy. —
Ute bland kärrens fly
stod du, stod du och luktade
vildmark frisk och ny.

Jag är blott en av jägarna
vilsen på obygdsvägarna,
rastar en kort sekund,
bröder, ännu i er rund.
Tömmer de bäska bägarna
lik var hemlös kund.

Men bland de plumpa talarna,
i de förgyllda salarna
hör jag alltjämt ett sus,
skog, ur ditt orgelhus.
Hem till de tysta dalarna,
vårtall, för ditt ljus.

Porsblomma — skulle jag glömma dig?
Fyll mig och överströmma mig
helt med din dofts mystär
var jag än går och är!
Porsblomma — jag vill gömma mig
kvar till kvällen här.

HARRY BLOMBERG.

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING AV ATT FRU GERDA
Lundequist-Dahlström, som inom Iduns kvinnliga
akademi representerar teatern, är i tur att utgå
ur densamma, rikta vi härmed en vädjan till vår
läsekrets att insända förslag på någon kvinnlig
representant för samma konstgren att intaga
hennes plats. Vidare anhåller akademien, att
våra läsare ville inkomma med förslag till
pristagare för 1919, med angivande av nå-
gon svensk kvinna, som kan anses berättigad
till hederspriset, 1000 kronor, för belönande eller
främjande av någon förtjänstfull kvinnlig gärning.

Respektive förslagsställare torde så utför-
ligt som möjligt motivera sina för-
slag samt underteckna dem med sina fullständiga
namn och adresser. Förslagen skola insän-
das till akademiens sekreterare doktor Karo-
lina Widerström, Gamla Kungsholmsbro-
gatan 19, Stockholm, ju förr dess hellre, men
senast före utgången av oktober månad.

världsdamens behärskade indignation,
Stockholmsfrun lutar sitt vackra huvud
mot vilstolens rygg och suckar resigne-
rat — men den älsta damen i kretsen,
hon, som levat längst och därför känner
livet bäst, brister ut med koncentrerad
energi i stämman: »Nå, det ska jag säga
er, mitt herrskap, att inte smakar kaffe-
tären sämre, därför att en får kämpa för
att komma åt 'en, inte!»

Och då den brödlösa kaffebrickan änt-
ligen bäres ut till de väntande, delas pro-
fessorskans kexpaket ut under fröjd och
gamman. Det blir två och ett halvt kex
till var — och smaken är inte precis den
samma som hos Nordiska Komp:s ba-
kelser — men man lär sig anspråkslöshet
och goda sedvänjor på sommarpensionat.

I dessa tider nämligen, ty i dessa ti-
der är det pensionaten som ha över-
tagen och kan diktera villkoren för den
som vill komma i åtnjutande av deras
fördelar.

En sida av sommarpensionaten, vilken
alls inte sammanhänger med innehava-
rinnans temperament eller anordningarna
för övrigt, är tillfällena till en mer eller
mindre stilla flirt, vilka av alla gripas
och utnyttjas med största energi.

En metodistpastor, en låghalt postex-
peditör, en sextiofemårig verkmästare med
anspråkslös pension bildade t. ex. ett klö-
verblad av ganska oroväckande art, om-
givna som de voro av tjugutva damer på
ett pensionat bland Smålandskullar.

När metodistpastorn satt på veranda-
racket och talade andans ord i halvhög-
ton med fröken Aman, så påminde fröken
Ömans anlete om en surkart — och när
den låghalte övade sig i onestep med folk-
skollärarinnan, fnyste kassörskan på se-
mester med illa dolt förakt över visst folks
iver att spela barnsliga.

Men hade hon själv en kvart senare
blivit ombedd att lära honom »hoppa
bock», skulle det sannolikt ej ha mötts
av några betänkligheter på grund av äl-
der och värdighet.

Och om den pensionerade verkmästa-
ren tog en aftonpromenad med änkefru
Bohm, spårades oro, nyfikenhet eller in-
tresse — efter vars och ens olika sinnes-
art — i åtminstone sju olika kvinnoan-
leten, där smålogs och småknuffades,
skakades på huvudet eller nickades god
mening, och de, som väntade ut paret vid
återkomsten, voro beskyddande välvilliga.

Men änkefru Brungren och fröken Carl-
son och ett par tre andra hade i dyster
sinnesstämning dragit sig tillbaka till pri-
vatrummen. Och kikade bakom gardin-
springan, på de promenerandes återtag.

Hela den sommaren slutade i alla fall
utan en enda förlovning — där fanns för
mycket att välja på, och det tyckte de
tre fjärlarna, metodistpastorn, den låg-
halte postexpeditören och sextiofem-
åringen, blev så besvärligt. De blevo helt
enkel för bortskämda, för att kanske nå-
gonsin orka besluta sig för en speciell
kvinna.

När äpplena rodna och päronkartan fal-
ler från träden, när skuggorna börja längas
och sädesskylarna radas upp, då packar
stadsbon sina kappsäckar och återvänder,
uppiggad efter alla upplevelser av olika
slag, till sin gamla välkända adress.

Och en snöig vinterdag sitter han där
och författar frågebrev igen, fylld av
hoppfull förväntan, med solskensluft och
klöverdoft svävande omkring sig.

Ty stadsbarnets optimism om lantlivets
njutningsrikedom är outrotlig.

Fabriksarbeterska. Av Ida Elisabeth Lundgren.

— STAR DET INGEN PLATS I TIDNINGEN i dag heller, Lisa? frågade fru Holmstedt och såg över tidningens annonsavdelning.

— Nej, någon kontorsplats finns det inte och om det också finnes någon, så lönar det sig ej att söka. Du vet, mamma, att jag på tre månader har sökt fjorton platser utan resultat, så jag ämnar spara papper och frimärken härnäst.

— Men jag kan inte förstå det, suckade fru Holmstedt, du som har så vackra betyg från läroverket.

— Ja, men jag saknar sådana från handelskola och det fordras för att få plats på kontor. Ser du, mammis, jag skulle ha gått igenom handelsinstitutet medan pappa levde, nu ha vi ej råd till denna utgift.

— Men platsen som barnfröken, som du sökte, den kunde du ju ändå fått, om du velat.

— Ja, mot "fritt vivre med eget rum och med skyldighet att deltaga i alla förekommande göromål". Jag undrar vad jag skulle få att kläda mig på och vad min lilla mamma skulle leva på under tiden. Nej, mamma, jag behöver förtjäna pengar så att jag kan hålla livet i oss båda. Hör här!

Lisa vände tidningen och läste: "Arbeterskor, även nybörjare, erhålla väl avlönat arbete vid Gummifabriken." Jag går dit och nybörjar, jag.

Lisa lade med en energisk rörelse tidningen på bordet och såg stadigt på sin mor. Denna ryg-gade förskräckt tillbaka och höjde båda händerna i fasa.

— Är du tokig, Lisa! Skulle du, en bildad flicka, arbeta på gummifabriken!

— Jag anser det vara bättre än att vi båda långsamt svälta ihjäl, svarade Lisa allvarligt. Du ser ju, mamma, att vår ställning är ohållbar; allt vad vi kunnat undvara ha vi sålt eller pantsatt. Ja, jag tror verkligen att här icke finns en enda småsak till att bära till pantbanken.

Pantbanken! Vad Lisa hatade detta mörka, dystra ställe vid bakgatan, där hon såg så många kära föremål försvinna och vad hon hatade mannen där, som tummade, undersökte och värdesatte dessa kära saker, varav många voro sammanbundna med minnen från hennes ljusa barndom.

— Seså, gråt nu inte mamma, tänk på när jag kommer hem i slutet på veckan med fickan full av pengar. Vad gör det var jag har förtjänat dem, allt arbete kan väl vara lika gott bara det är hederligt. Seså, lilla rara mammis, gråt nu inte mera. Lisa slog sina armar om modern och kysste henne, därefter smög hon sig ut, påtog sina ytterkläder och gick med fabrikskontoret som mål.

Fru Holmstedt reste sig efter en stund och gick in för att städa upp i dubletten, som hon hyrde ut åt en bankkamrer. Hon lyckönskade sig till denna idé, som förövrigt var Lisas, att hyra ut de två rummen av deras våning, som dublett, då de för denna hade lika stor inkomst som de själva betalade i hyra och de hade på så sätt hyresfritt för egen räkning matsalen, köket och jungfrukammaren, vilken sistnämnda var Lisas rum.

Hon hade också haft turen att få en ovanligt hygglig hyresgäst i kamrer Bagge, en allvarlig medelålders och ovanligt respektabel man med framskjuten ställning i stadens främsta bank och, efter vad hon hört, rätt stor privat förmögenhet. Honom själv såg hon icke mycket till. Han gick och kom punktligt på sina bestämda tider, allvarlig och sluten. Det var först då han för några veckor sedan legat sjuk ett par dagar och hon därunder måst pyssla om honom, som hon blivit närmare bekant med honom. Han hade sedan flera gånger särskilt om söndagarna kommit in och suttit en stund och samtalat med henne och Lisa och det var icke fritt att fru Holmstedt så smått hyst vissa förhoppningar. Lisa var ju ovanligt vacker och intagande, om hon bara velat visa sig litet mera inställsam men, fru Holmstedt suckade, härvidlag var Lisa olik alla andra flickor. Hon tänkte synbarligen ej alls på att gifta sig, ännu mindre på att göra ett gott parti och nu skulle hon bli fabriksarbeterska, fru Holmstedt ryste, nu stängde hon ju alla utsikter för sig. Och ändå var det nog ingen annan råd än att arbeta, om man ville hålla svalten från dörren.

Då Lisa första morgonen vid halv sju-tiden stod utanför den stora fabriken och såg upp mot den långa smutsgrå trevåningsbyggnaden med sina gallertörsedda fönster, föreföll det henne som om hon var en stackars straffånge, som nu skulle in i fängelset och som för alltid måste säga farväl till livet och friheten här utanför.

Hon vände sig om och såg ut över Sundet, som

låg glittrande blått och fager, såg över mot danska kusten, där villorna glänste vita i morgonsolen, och tyckte att aldrig förr hade den kända tavlan förefallit henne så vacker som nu, då hon visste att hon hela dagen skulle stå instängd i den dystra, grå byggnaden där bredvid.

Hon såg efter fartygen som med stark fart styrde norrut genom Sundet ut över det fria havet mot andra länder och andra öden, och hon kände en häftig längtan att få följa med. Hon var ju ung och stark; säker! hade livet annat att bjuda henne än detta gråa fängelse. Men så flög tanken till hennes mor. "Var ett stöd för din mamma, Lisa; du har ju alltid varit min tappra tös", hade hennes far sagt på sin dödsbädd.

— Ja, pappa, "din tös" skall icke svika din tillit, mumlade hon halvhögt och med ett energiskt ryck vände hon sig om och gick in i fabriken.

Så började arbetet, mödosamt och besvärligt för den ovane. Lisa betraktade sina kamrater: där funnos många äldre med bleka dystra ansikten vari grämselse och lidanden grävt djupa linjer, men där funnos också många unga flickor

ja, barn på fjorton år med magra, spensliga armar och runda, undrande barnaögon. Alla strävade här i jagande hets med värkande ryggar och domnande fingrar för att söka framställa mesta möjliga arbete. Under den korta frukost-rasten slukade alla i hast sina medförda smörgåsar för att sedan åter börja arbeta med samma iver och då ångvisslan ljöd kl. tolv rusade de alla till sina hem för att få sitt tarvliga middagsmål. Eftermiddagen gick på samma sätt men frötheten gjorde sig nu mera märkbar och förmännens snäsiga tilltal ljöd oftare och skarpare.

Bland arbeterskorna fäste Lisa sig särskilt vid en cirka fyrtioårig kvinna som såg dystrare och allvarligare ut än de övriga. "Tysta Marie" kallades hon av kamraterna och sällan hörde man henne säga ett ord och skrattna hördes hon aldrig. Lisa fylldes av djupt medlidande då hon betraktade hennes bleka ansikte, där ett helt livs bittra historia tycktes ristad med djupa tydliga linjer, och dock kunde dessa dystra ögon plötsligt glänsa till av värme och sympati. En gång då förmannen gav Lisa en skarp fillrättavvisning för ett fel, som hon begått, såg hon plötsligt "tysta Maries" ögon fästa på sig med så mycket varmt deltagande att hon kände hur hon själv fick tårar i ögonen. Att det kunde finnas så mycken godhet ja, nästan moderlig ömhet i dessa sorgsna, bruna ögon.

Då klockan visade på fem och arbetet slutades för dagen, var Lisa så dödstrött att hon knappt kunde gå hem. Nu gällde det emellertid att ej låtsa om det för mamma utan visa sig munter och glad. Det lyckades också någorlunda, men när Lisa den natten somnade var hennes örngång vätt av tårar.

Dag gick efter dag och så hade en vecka gått. En vecka! Aldrig hade Lisa trott att en vecka på sex arbetsdagar kunde vara så lång. Då hon vaknade om morgnarna hade hon värk i rygg och armar och fingrarna stodo stela med tjocka puor av svullnad över lederna, så att hon fick gnida händerna en lång stund innan hon utan smärta kunde röra fingrarna.

Detta var dock ingenting. Det värsta var att en del unga flickor på fabriken, flickor, som efter deras tal att döma hade ganska lös moral, utsett henne till skottavla för sina plumpa kvickheter och ofta låto glåpord hagla över henne för hennes utseende och från deras så avvikande sätt att uppträda. Hon brukade därför alltid under rasterna sluta sig till "tysta Marie"; det kändes så gott med dennas tysta sympati.

I dag var det lördag och fabriken stängdes kl. halv två och Lisa kände sig ovanligt glad då hon skyndade hem. I går hade det varit avlöning och hon mindes ännu moderns strålande ansikte när hon givit henne sina första mödosamt förvärvade slantar, hur mödosamt de förvärvats aktade hon sig för att låta modern veta. Hon hade dock försiktigtvis gömt undan några kronor att ha i reserv till slutet av nästa vecka, ty "lilla mammis" kunde nu en gång icke hushålla med pengarna.

Då hon nu kommit hem och sedan hon tvättat sig och bytt om kläder, kände hon sig visserligen trött men så nöjd och glad som hon ej känt sig på länge.

— Vet du, Lisa, sade modern litet skyggt och oroligt, kamrer Bagge frågade i dag om du fått plats, han hade sett dig gå om middagarna, och jag svarade att du fått plats på kontor.

Lisa såg allvarligt och missnöjd på modern.

— Varför ljög mamma?

— Men, kära barn, jag kunde väl inte tillstå att du arbetade på fabrik!

— Varför det? Det är ju hederligt arbete och sådant bör ej föraktas, sade Lisa skarpt, men då hon såg att moderns ansikte blev dystert, sprang hon upp och lade smeksamt sin arm om hennes hals.

— Seså, lilla mammis, var nu inte ledsen. Vad bryr jag mig om vad Baggen tror och tänker. Nu tala vi inte mer om det.

I detsamma knackade det på dörren och kamrer Bagge kom in för att, punktlig som alltid, betala sin månadshyra. Fru Holmstedt inbjöd honom genast att sitta och dricka en kopp kaffe, varefter hon försvann i köksregionerna.

— Nå, vad tycker fröken om sin nya plats, frågade kamren.

— Ähjo, det går nog.

— Vilket kontor är det som fröken är anställd på? fortfor han.

— Jag är inte anställd på något kontor, svarade Lisa och såg honom rakt i ansiktet. Jag arbetar på Gummifabriken.

Kamrer Bagge såg mycket överraskad ut.

— Men kunde fröken inte få plats på något kontor?

— Därtill saknar jag nödiga kvalifikationer.

Konstnärsparet Ossian och Anna Elgström med tre av deras barn.

Anna Elgström.

KONSTNÄREN OSSIAN ELGSTROMS HUSTRI, Anna Elgström, avled i Karesuando den 19 aug. och med henne bortgick en sällsynt begåvad kvinna. Sedan början av 1918 har hr Elgström varit sysselsatt med etnografiska forskningar bland Karesuandolapparna, hela tiden åtföljd av sin fru. Det är icke många kvinnor som skulle velat och vågat följa sin man, som hon gjorde. Genom sitt smidiga sätt och klara intelligens vann hon lappkvinnornas förtroende på områden, där en man ej kunnat komma ett steg och tack vare henne kommer den lappska forskningen att riktas med flera nya och betydelsefulla rön inom lapparnas sexualhygien, övertro o. s. v. Hon så att säga stupade på sin post, ty hr Elgströms arbete var i det närmaste avslutat, då dödens hand tvang henne lämna den plats hon så lyckligt fyllt här i livet.

Fru Elgström var vid sitt fränfalle 31 år och efterlämnar, utom sin make, fyra barn, däribland den, vars födelse kostade henne livet. En kvinna som var sin makes högra hand, hans vän och kamrat, som bar hans bördor och som stupade under vandringen — det är en kvinna som varje forskare skulle ha varit glad att haft vid sin sida och en sådan kvinna var fru Anna Elgström.

J. H.

Danske Digtere i Nutiden. Av Julius Clausen.

I.

VORE DAGES DANSKE DIGTERE VANDRE sine egne veje. Ikke i flok og følge, men hver for sig. Partierne har lukket hververkontorerne og soldaterne fylkes ikke længere under romantikens, realismens, symbolismens faner som for en menneskealder siden. Problemerne sættes vel endnu under debat, men ikke på tælling og kommando og efter et forud givet resultat. Parolen lyder ikke mere på kun at være "gesinnungstüchtig". Nu er der bleven plads for den poetiske frihed. Ingen forkæftres længere for sine politiske eller litterære anskuelser. Individualismen har fået ubegrænset spillerum.

Det er på en måde blevet lettere at være digter under de ny love — eller vel snarere mangel på love — fordi poesien uvedkommende hensyn ikke længere føres i marken; men på en anden måde nok så svært, fordi de middelmådige talenter ikke længere kan søge ly og beskyttelse under partiets skörter, men må helt ud i dagen og lyset, hvor der kun spørges: Talent eller ikke?

Forholdene, som de er i nutidens Danmark, giver da forfatterne større garanti mod at blive miskendt. Riktignok forsøges nu og da sniglob mod en anderledes troende — og det pudsigt nok fra det i sin tid mest frisindede og litterært mest betydende københavnske dagblad ("Politiken"). Men dette er ret betydningsløst, da bladet ganske har udspillet sin rolle som litterært organ og nu er et rent industrielt foretagende. Digterne i Danmark kan ikke beklage sig over at publikum hindres i en uhildet vurdering.

Som grånede mænd står nu dioskurerne Henrik Pontoppidan og Karl Gjellerup, mellem hvilke den litterære Nobelpris deltes i 1917. I længst forsvundne dage forkæftrede som Radikalismens og Naturalismens litterære trompetere, nu ærbødigt hyldede som "oldermænd" indenfor faget.

— Men det är väl bra hårt för fröken att arbeta på fabrik, fortsatte han vänligt.

— Det är hårdare att svälta, svarade Lisa kort.

Nu inträdde fru Holmstedt och samtalet avbröts.

Kamrer Bagge deltog mycket tankspritt i fru Holmstedts konversation under det de drucko kaffe. Hans blickar sökte gång på gång Lisa och då han såg hur mildt och ömt hon pysslade om sin mor, blev han helt varm om hjärtat. Här hade han nu gått i många år med den fasta föreställningen att alla kvinnor voro ytliga och hjärtlösa, det var nämligen den erfarenhet de givit honom, och så fann han här helt plötsligt en ung flicka, och en förtjusande söt och intagande flicka till på köpet, som modigt och utan att klaga, åtagit sig hårt kroppsarbete för att försörja sig och sin mor och som därtill modigt vågade tillstå att hon arbetade.

Han satt och betraktade den fina, spensliga gestalten och det vackra, själfulla ansiktet med det energiska uttrycket och de kloka ögonen, såg på de fina, välformade händerna som redan började visa spår efter hennes arbete, och han kände sig fyllas av ett varmt medlidande och en obetvinglig önskan att taga denna ljuva flickgestalt i sina armar och skydda henne för alla världens faror och lidanden.

— Vet du, Lisebarn, när jag först kom att hålla dig riktigt kär? frågade kamrer Bagge ett halvt år senare sin unga hustru.

Lisa såg skämskt upp på honom.

— Från första stund står det ju i romanerna.

— Ja, kanske, men säkert från det ögonblick då du så öppet talade om ditt arbete, och vet du att jag då kände en innerlig önskan att få sluta mitt lilla Lisebarn i mina armar och så — — som nu — — få kyssa den lilla munnen, som så modigt vågade tillstå sanningen.

Ikke er det vel stedet her at kritisere Nobel-komitéens beslutninger. Men når prisen tilfaldt Henrik Pontoppidan, var det vel fuldt så meget under hensyn til denne forfatters ansette stilling i nordisk litteratur, som fordi han repræsenterede nogen idealistisk retning.

Idealist vil ingen med rette kunne benævne Pontoppidan. Snarere anti-idealist. Årsagen til hans forfatterskabs popularitet må snarest søges i hans formelt set så lette filegnelse: det klare sprog, den roligt glidende stil, de prægnante karakterer og situationer, som de afspejler sig i hans hovedværker: de tre store romancykler om religiöst liv på landet ("Muld" — "Det forjættede Land" — "Dommens Dag"), om kampen mellem drøm og virkelighed, koncentreret i en enkel nutidsdansker ("Lykke-Per") og om politisk storstadsliv for en menneskealder siden ("Storeholt"). Pontoppidan har vundet så stor udbredelse i det moderne Danmark, ikke på grund af overraskende og blændende egenskaber, men fordi hans skepsis og den selvkritik han lader komme til orde i sin digtnings skikkelser, nøje forstås og tilegnes af danske læsere. Nøgternheden og kritikken, det er en ganske bestemt side af dansk sjæleliv. Derfor var det en overraskelse, da Pontoppidan i sin sidste bog, en ret ubetydelig fortælling, efter en kras introduction anlagde litterær bedstefadermine og i en sirlig prosa, næsten så gammeldags som Christian Winthers, priste hjemmets idyl. Var det en kvittering for Nobelprisen? Vel næppe det — Pontoppidan er en anderledes stejl og personlig natur. Men når man bliver ældre, skriver man ofte anderledes end da man var ung. Deri bunder vel hemmeligheden.

Rigtig digter — digter i gammeldags forstand, ikke bunden til det præsentable, men søgende sine billeder snart i nutid, snart i en fjern fortid — det er Karl Gjellerup i en ganske anden grad end den just ikke fantasirige Henrik Pontoppidan. Men om Pontoppidan kanhænde er en smule overvurderet af den læsende danske menighed, da er Gjellerup visselig undervurderet. Noget ligger det vel i, at Gjellerup for længst har expatrieret sig og opslået sin bolig i Dresdens nærhed. Han er bleven en "Germanernes lærling" — som han döbte en af sine ungdomsromaner. At han til daglig mere tænker, taler og skriver tysk end dansk, mærkes nu både på stil og sætningsbygning. Men det har givet ham en fantasi og et udsyn, som ikke är almindeligt hos danske digtere. Snart er det et emne fra indisk visdomslære (som romanen "Pilgrimen Kamanita" og dramaet "Den Fuldendes Hustru"), snart et lyrisk-episk digt fra Nordens sagnverden som det under-skønne "Brynhild", og nu sidst en præglig roman fra middelalderen med tilknytning til Tristan-sagnet ("Guds Venner"). Gjellerups poesi har netop den verdensfjernhed, den idealitet, den omspændende fuldhed, som er så sjælden at møde i nutidsdigtning — men som gjorde Gjellerup fremfor nogen kvalificeret til at nyde Nobelprisen.

Taler man om en "Germanernes Lærling", går vel heller ikke den mangesidige forfatter Karl Larsen fri. Saa udpræget dansk, klar og naturlig som Karl Larsen är i sin stil og i sine udtryksformer — hvad der har givet sig udslag i en række, psykologisk bestemt aldeles forræffelige noveller og fortællinger — har han i sin udvikling været ude for udpræget germansk indflydelse, hvad der nys under krigen gav

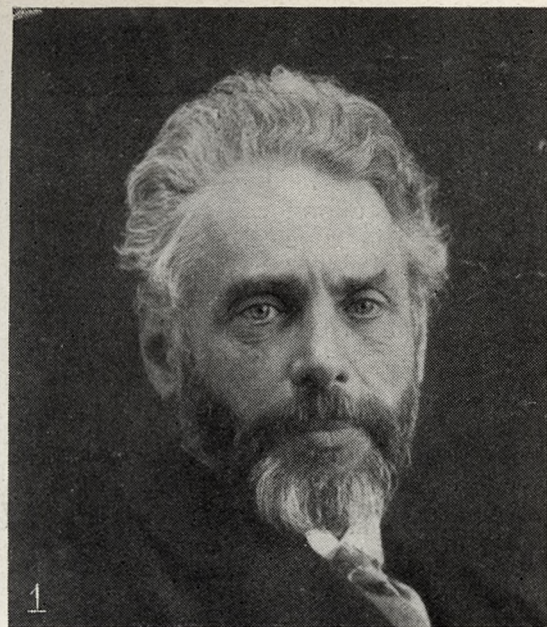
sig udslag i et modigt forsvar for Tysklands ret, hvilket fra visse hold forskærkede hans forfatter-popularitet. Karl Larsen er ikke en digter med stor fantasi. Hans arbejder er udprægede frugter af refleksion og skarp iagttagelse, forenet med en betydelig kombinationsevne. Han er det gode hoved i dansk digtning, en intelligensens repræsentant, men ganske ulyrisk.

Til samme slægtled, mændene omkring de seksli år, hörer Einar Christiansen, forhen direktör for Nationalteatret. Han har skrevet en række dramer med dagliglivets luft og dagligstusens duft over sig — under påvirkning af forrige århundredes salondrama, dramer som nu er gemt og glemt. Men Einar Christiansens digterevne ligger i hans betydelige perfektibilitet. Poetisk set kan han så at sige alt. Hans håndelag er fænomenalt. Men som han nåede frem i årene, gled han fra sin upersonlige digteriske ulastelighed over i det virkelig personlige og originale. I de tre dramer: "Cosmus", "Fædreland", "Tronfølger" har han taget spørgsmål fra sjælens dybeste skakter frem og nået til et fremragende kunstnerisk resultat. Men ud til de mange når aldrig Einar Christiansens musa, dertil er den for stiltfærdig i apparition, for sensitiv ved beröring.

II.

En senere generation er gennemgående mindre varsom, mindre nøjeregnende, mere pågående.

Der er först den danske prosaforfatter, som for tiden utvivlsomt nyder störst popularitet, Johannes V. Jensen. Han har vundet sejren, ikke fordi han er finere end de andre, men fordi han er stærkere, ikke så lidt af en poetisk atlet, en kraftkunstner fuld af "impressions", som han evner at give stort sprogligt sving. Som filosof og antropolog, når han opbygger race teorier om "Goter" og Angelsachser, er han helt ud dilettant og erstatter videnskabelig indsigt med poetisk intuition. Men som digter er han fremragende i sin udprægede personlighed. I sine "Himmerlandshistorier" fra hans födeegn i Nordjylland er han den store medvirder i naturens og menneskenes hemmeligheder. I sine tropenoveller er han fantasibetændt globe-trotter, en moderne poesiers Christoffer Columbus, der opdager nyt land. Mest har han dog vel lært af længere ophold i U. S. A., hvor han fik öret åbnet for den moderne arbejdsrytme og for maskinens poesi. Hvad et tidligere slægtled finder öredövende, uskönt eller dog poetisk indifferent og uhåndterligt stof — maskinen og den moderne stöj — tiltaler netop Johs V. Jensen. Medens henfarne digtere sögte till skovens ensomhed, sögte han till storbyens vrimmel, og konstaterer stolt, med stærke og malende ord, at også her er Rhodos, også her bör der danses. Denne indvinding af nyt socialt land er ikke Jensens mindste poetiske indsats. Men troligt nok vurderer mange ham höjere som en fantasirig og intuitiv skildrer af henfarne slægter. En fortræfflig poetisk-historisk roman gav han med sit ungdomsarbejde "Kongens Fald". Måske mere overlegent formelt, men næppe dybere i skildringen, er de tre bind "Bræen" — "Skibet" — "Nornegæst" af en trilogi, der vil male menneskehedens urtilstand. Men hvor kan hans påfund være henrivende antiromantiske, som når hans skildrer vikingerne som en hoben beskægtede banditter i tykke uldtröjer og i træsko med halm i.

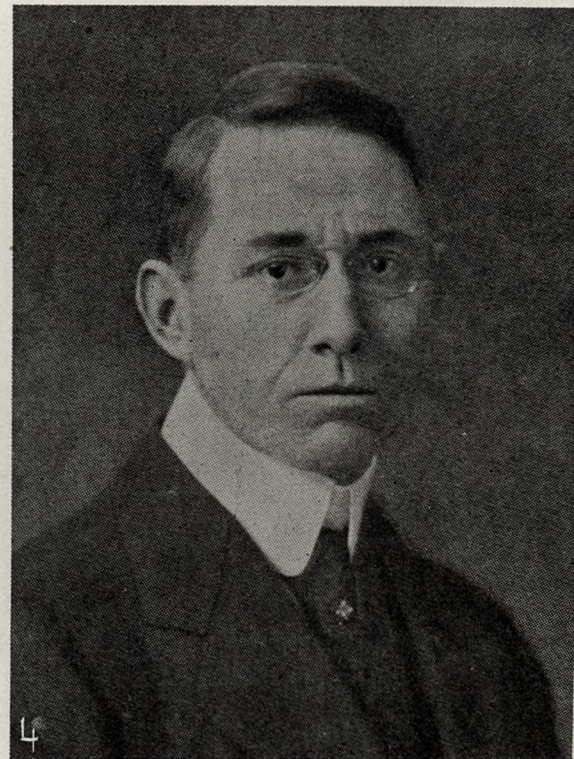

til publikums gunst, og det vilde blive tungt og urimeligt at nævne dem alle — for sæt da, om nogen blev glemt! Her må det være nok at fæstne sig ved navn og profiler, om hvilke digterglorien er ved at forlætte sig, og om hvilke man vel kan sige, at selv om arbejdet nedlagdes nu, så var her dog ydet et arbejde, som altid vilde blive stående i dansk digtnings historie.

Der er således den danske proletars skildrer ex professo, Martin Andersen Nexø. Af selvsyn og selvoplevelse kender han, hvad han digter om. Han har døjet den Bornholmske røgterdrengs nøjsomme kår, han har arbejdet som skomagersvend og gjort fagforeningsbevægelsen med, og derfor besad han alle forudsætninger til at skrive "Pelle Erobreren" den

For nu ikke at være ensidig eller glemme kvindens indsats i vore dages danske digtning saa har Johs. V. Jensen en søster, Thit kaldet, som har udviklet sig til at blive en nok så fremragende forfatterinde. Usikker i sporet og vaklende i håndlaget kastede hun sig for år tilbage med en bristefærdig energi ind i poesien og behandlede snart sagt alle livets foretelser. Men ud af denne skyndsomme hast og poetiske usikkerhed rejste sig lidt om lidt en målbevidst skribent, der i glimt nåede det helt udmærkede og personlighedsprægede, og som for hver gang bliver klogere och sikrere. Et vægligt arbejde med dyb menneskeforståelse var den af Zolas idé lidt påvirkede roman "Jorden", og ikke mindre den nys udkomne første del af "den moderne kvindes" historie ("Gerd"). En modig, sammenbidt, samtidigt klog og lidt ukritisk person er Thit Jensen, hun går ikke af vejen for mennesker eller for idéer. Men hun har medfølelsens store nådegave i sit bryst.

Mange er de nutidsforfattere, som ærlig har taget kampen op med Johs. V. Jensen

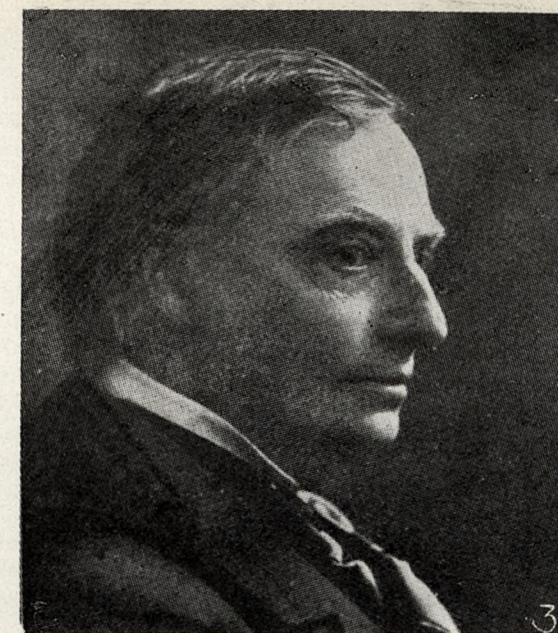

1. Henrik Pontoppidan.
2. Astrid Ehrencron-Kidde.
3. Karl Gjellerup.
4. Johannes V. Jensen.
5. Karin Michaëlis.

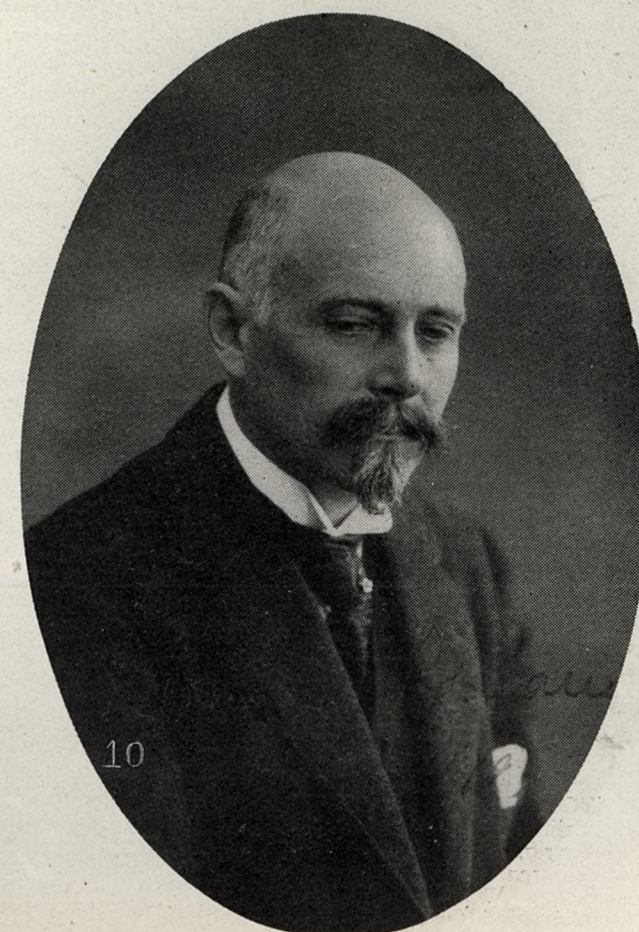
6. Jeppe Aakjær.
7. Axel Juel.
8. Helge Rode.
9. Thit Jensen Fenger.
10. Valdemar Rørdam.
11. Sophus Michaëlis.

store firebinds roman, der skaffede ham hans digterposition. Men selvfølgelig er det ikke det sociale stof, der først och fremmest interesserede; men Nexøs evne til ud af en dyb og rolig medfølelse at skildre mennesker, så at de brænder sig fast i læserens hoved og i hans hjerte. Den gamle skåning "Lassefar", havnet som foderkarl på en bornholmsk gård, af den gamle arbejdsdertype, villig at tjene for "hvad herren vil give", er en herlig type på trællen der aldrig kommer op. Og i sin nyeste bog: "Ditte Menneskebarn" har han med sand realisme og dyb poetisk kraft tegnet et proletarhjem blandt fiskerne og et "uægte" barns ubevidste lidelseshistorie. Digterisk set har der været mægtig udvikling hos Andersen Nexø.

En modsætning til Nexøs på samme tid vidt favnende og sammenbidte færdighed er Otto Rung. Kulturmand helt igennem. Subtil psykolog med forkærlighed for det ubevidste, for sjælelivets nalside, har han i en række romaner og fortællinger nået en vis virkning à la Edgar Poe. Samtidig har Rung en tydelig afsky for at optræde som hjemmeføding og som mange af sine landsmænd kun nå til at instemme: "Danmark dejligst vang og vænge". Han som til daglig sidder fængslet til stolen som protokolsekretær i kriminalretten, har længsler mod det fjærne og sjældne, ikke lyrisk-sentimentale, men i retning af det fremmedartede og det sjældne. Derfor er Rungs bøger i kostumet de mest internationale af dem, som for tiden kommer i Danmark. Under tiden er hans malerier måske mere børn af fantasien end af virkeligheden. Men overraskende og fængslende er Otto Rung altid i sin litterære globe-trotter-natur ("den Hvide Yacht", "Den store Karavane") m. fl.

(Forts.)

Spalten om böckerna.

JAG MINNS EN GRIPANDE SKISS AV Alphonse Daudet, i vilken skildras en ung författare, som med sin penna söker slå sig igenom till en litterär position i det stora, jäsande Paris, där tusenden av talanger kämpa en förtvivlad kamp för att hålla sig över vattnet. I avsikt att förtjäna brödkakan för dagen, medan han skapar sin första bok, av vilken han naturligtvis väntar sig allt, har han tagit anställning som krönikör i en tidning med skyldighet att ett par gånger i veckan på bestämd tid leverera en kåserande skildring full av spiritualitet, sentiment och ironi. Han bor med sin mor i en vindskupa, och livet är inte vidare ljust, men han har ungdom i blodet och tro på sin talang. Plötsligt sjuknar modern och dör. Sorgen nästan förlamar honom — men tidningen, publiken måste ha sin krönika på bestämt klockslag, där finns ingen appell. Och under det modern står på bår däruppe i vindskupan, sitter sonen vid bordet i nattens tystnad, ett rov för frätande sorg och utformar med anspänning av sina yttersta krafter denna krönika, som ej får ge de föregående efter i kvickhet och behag.

I några sammanträngda rader har den franske diktaren här tecknat författarskapets martyrium sådant det upprepar sig i alla tider och i varje land som äger en litteratur. Fattigdom, sorg, missmod — dessa en kämpande författares dagliga umgänge få icke förlama skaparlusten. Spela, spelman, skratta, pajazzo!

Hur många av våra svenska novellister och romanskribenter, som förtjäna namnet, leva ej under samma betryck. De tvingas till en nästan febril produktion, och bildligt talat händer det dem nog mer än en gång att deras livsmod ligger bårlagt bredvid dem, under det de driva sin fantasi att arbeta.

Jag kom helt spontant att göra denna reflexion, då jag häromdagen fick i handen Gustaf Ullmans senaste bok *Svedda vingar*, en nutidsroman ur det stockholmska artistlivet. Denne författares energiska produktion sker ingalunda under ljusa förhållanden och helt säkert får ingivelsen mer än en gång drivas framåt med det imperativa: du måste!

Jag skulle mycket misstaga mig om ej *Svedda vingar* tillkommit i en sådan stämning. Och just därför är dess snabba puls, dess ledigt skildrade figurer, dess tekniska brio värda att lägga märke till. Historien om den unga Stella och hennes artistkrets, hennes förälskelser, som ej bli till annat än brustna drömmar, *svedda vingar*, äger ingen särprägel som fabel betraktad. Men det ligger vederhäftighet i skildringen och den är byggd med säkerheten hos en författare som kan sin konst.

Gustaf Ullman har skrivit och kommer utan tvivel att skriva mera vägande böcker än denna. Som ett mellanled i hans produktion försvarar emellertid *Svedda vingar* sin plats bland all annan lättare sommarlitteratur.

En förtjänsfull bonde- och herrgårdsroman är *Vägar* som mötas av Carl Svenson-Graner. God karaktersteckning, väl träffad svensk provinscolorit och en episk fasthet i kompositionen utgöra berättelsens karaktäristika.

Författaren är icke av dem, som skriva om livet på den svenska landsbygden med blott yttlig kännedom om detsamma. Han har levat sig in i sitt ämne med hela sin personlighet.

Farmor's pengar och andra historier av Ernst Lundquist avge ett nytt prov på hur denne författares alltjämt ungdomliga penna kan så att säga leka fram täcka genrebiler ur svenskt vardagsliv. Hans stilkonst förtjänar att särskilt uppmärksammas för sin klarhet och sin rent plastiska hållning. Någon gång bli kanske orden för många, men det beror på författarens lätthet att skriva och hans glädje över att få skildra vad han ser och känner. Hans känsla är för övrigt inte det minst sympatiska i hans

skisser. Det är inte sentimentalitet utan en fläkt av den hjärtevärm, som är ett med hans natur och som spåras i allt vad han skriver.

Som odlare av den satiriska skissen — en föga upparbetad genre i svensk belletristik — möter ett nytt namn, Erhard Bäckström, vars debutbok *De lössläppta idéerna* ej kan räknas till den ledsamma lekturen. Alla fablerna ha inte samma värde, några äro i alla händelser välfunna och röja ett spetsfundigt och rappt författarigenium, som en gång, fullt utvecklat, bestämt kommer att väcka livlig uppmärksamhet.

Av översättningar föreligger bland annat en spansk roman av Blasco Ibanez, betitlad *Förbannad jord*, som inte borde förbli liggande obeaktad av den publik, som av skönlitteratur söker något mera än en tillfällig förströelse. Romanen, som är hällen i en strängt koncis form, ger en inblick i grymheten hos den spanske bonden, hans förföljelselust mot från annan trakt inflyttade nybyggare, en förföljelselust, som i bokstavlig mening gör den hatade grannens torva till förbannad jord. Arbetet är på en gång ett litterärt konstverk och en etsande kulturbild från det moderna Spanien.

Hur populär den engelske författaren William J. Locke blivit i Sverige bevisas återigen av de två nya romaner, *Septimus* och *Doggie*, vilka utgivits på svenska. De manliga huvudpersonerna i de båda böckerna äro två parallellgestalter, ett par engelsmän av den allra finaste gentlemannatypen och befryndade däruti att båda av naturen erhållit en fromhet och timiditet i sinnelaget, som övergår allt förstånd. Den karaktärsutveckling de genomlöpa, den ene med världskriget som läromästare, den andre genom självpuggivenhet för en kvinnas räkning, har tecknats med flödande humor och stundom gripande allvar.

Anmälarer sätter för sin del *Doggie* främst som skildring — den har verkligt hjärtevinande egenskaper och lämnar tillika en nog så intressant inblick i engelska tänkesätt under krigsåren. Det enda som skämmer den levande och vackra berättelsen är det till frenesi utbildade tyskhatet,

som på några ställen ger sig luft i grova utfall mot "barbarerna" från andra sidan Rhen. Lockes böcker brista eljes icke i intelligent och vidhjärtad livsuppfattning, men fanatismen under världskriget har förmörkat synen för större andrar än denne tänkare i diktens form.

Emile Zolas ryktbara sederoman *Nana* har utgivits i en ny och ledig översättning av G. Örnulf, vilket härmed göres vederligt för alla zoladyrkare, och de äro fortfarande i stor majoritet i vårt land.

E. H.-N.

En essaysamling.

DOCENTEN GUNNAR CASTRÉN I HELSINGFORS, ene utgivaren av den gediget populärvetenskapliga och litterära tidskriften *Nya Argus* och författare till några mycket ansedda litteraturhistoriska verk, har gjort ett karaktäristiskt urval bland sina smärre estetiska uppsatser och publicerat detta som bok under titeln *Studier och kritiker* (Bonniers förlag). Med ett par tre undantag ha dessa essayer förut varit synliga i *Argus* och tillhört dess mest läsvärda och väl skrivna bidrag.

Gunnar Castréns kanske bästa egenskap som kritiker är den disciplinerade forskarens förmåga att lugnt, lidelsefritt och opåverkat kunna försänka sig i ett givet ämne och klagöra detta inifrån dess organiska förutsättningar. Ypperliga prov på hans inlytande och flärdlösa saktighet äro i denna volym de fyllda, klara redogörelserna för människoskildringen i Hermann Bahrs fängslande teaterroman *Die Rahl* (förtjänt av att bli översatt!) och för Schnitzlers breda psykologiska krönikedrama *Der junge Medardus*, vilket Castrén umgäfts med i bokform; om han tagit del av det på teatern, skulle han säkert funnit det nästan odrägligt genom sin diffusa teknik.

Ett annat berömvärt karaktärsdrag hos Castrén som litteraturkännare är hans vidsträckta sympatier, hans fördomsfria smak och smidiga uppfattning av helt olika diktarynner och stilarter. Här bjuder han sålunda på en med värme utförd transskription av gestaltliv och stämningar i österrikaren Rudolf Hans Bartsch' berättelse *Elisabeth Kött* och visar sig uppskatta dennes passionerade och ymniga men grafösa, artistiskt oroliga bildvärld, den sydändska rikedom och sötman i hans språkliga uttrycksmedel. Men här finna vi också vackert förstående och träffande karaktäristiker av Anatole France, Maurice Barrès, André Gide, stora representanter för helt andra livsåskådningar och konstideal. I fransk bildning har Castrén sitt djupaste roffäste, till tanke och form är han franskt skolad, ehuru han, som sagt, står fri och mottaglig åt många sidor.

Bland volymens övriga rikhaltiga innehåll få vi nöja oss med att nämna den klokt avvägda, kritiskt aktyningsfulla minnesrunan vid Strindbergs död, vari jag lagt märke till ett fyndigt moment: diktaren jämföres med Linné som naturfrom och kunnig betraktare av sitt hemlands flora och fauna; den intelligentia lilla pennteckningen av Ibsen och en i all sin knapphet upplysande och kärnfull Hebbel-studie, närmast ett apropå till Ruben G:son Bergs lyckade folkning av idédramat *Herodes und Mariamne*, som förhända om ett eller annat decennium kan hitta väg till någon stockholmsk scen.

Framför allt genom sin fasta prägel av en högst kultiverad personlighet och sin måttfulla, genomskinliga stil intar *Studier och kritiker* en förtjänt plats bland svenska essaysamlingar, på sistone ganska talrika. Förtjäntet hade väl blivit mindre men temperamentsvärdet och det omedelbara läsintresset hade givetvis ökat, om några avgjort negativa eller anfallande kritiker förekommit i raden. Som det nu är, saknar man vapenrassel, krutrök och blodspår. Men egentligen är kanske *Studier och kritiker* med sin humanistiska förfining, fredlighet och jämvikt nyttigare, mera välkommen just nu för upprivna sinnen än de polemiskt inriktade arbetena. ERIK NORLING.

ETT NYGIFT PAR.

Löjtnanten i Kungl. Fortifikationens reserv, Diplomingenjören Jarl Berg, Stockholm, och fru Gerd Berg, född Sjögren, dotter till kronofogden, v. häradshövdingen A. Sjögren i Växiö och hans maka, född Olsen.

KÖKSALMANACK

Redigerad av
IDA NORRBY.

Föreståndarinna för Fackskolan för
huslig ekonomi i Uppsala.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 31 AUG.—6 SEPT. 1919.

SONDAG. Frukost: Bröd och smör; blandade bifvar med potatis; kaffe eller te. Middag: Växtbuljong med rispastejer; à la daubé på and med skarpsås och potatis; beignetsoufflé med sylt (se Idun n:r 15).

MANDAG. Frukost: Bröd och smör; fattiga riddare med sylt; kaffe eller te. Middag: Spicken skinka med stuvadé rötter (rätter från växtbuljongen); kall kärnmjölksoppa.

TISDAG. Frukost: Bröd och smör; sillsalad; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; saftkräm med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Bröd och smör; skinkomelett; kaffe eller te. Middag: Spenatsoppa; fiskpastej med potatis.

TORSDAG. Frukost: Bröd och smör; kalvsylta med rödbetor och potatis; kaffe eller te. Middag: Rotpuré med frikadeller; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Bröd och smör; stekt salt sill med löksås och potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt kalvlever med potatis; äppelsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Bröd och smör; korbkaka (rester av levern från fredag) med lingonsylt; kaffe eller te. Middag: Kall, stekt färsk sill med stuvadé ärter; katrinplommonskaka med grädde.

RECEPT:

Växtbuljong med rispastejer (f. 6 pers.). 2 purjolökar, 2 charlottenlökar, 1 selleri, 2—3 morötter, 1 palsternacka, 1 rödbeta, 1 mindre blomkålshuvud, 1 knippa persilja, salt, vitpeppar, 3 lit. vatten.

Rispastejer. Smördeg: $\frac{1}{2}$ dcl. vatten, $\frac{1}{2}$ ägg, 250 gr. mjöl, 150 gr. smör.

Fyllning: $\frac{3}{4}$ kkp. risgryn, vatten, $\frac{1}{2}$ msk. smör, 1 ägg, salt, socker.

Till pensling: $\frac{1}{2}$ ägg.

Beredning: Rot- och grönsaker ansas (rödbetan skalas), skäras i mindre bitar och sättas på i kallt saltat vatten i en gryta med tätt slutande lock. Några vitpepparkorn läggs i och buljongen får sakta koka omkr. 2 tim., varpå rotsakerna silas ifrån. Dessa kunna sedan endera användas till stuvning eller i pudding. Buljongen smakas av och är färdig att serveras.

Till rispastejerna beredes smördegen på vanligt sätt. — Risgrynen skällas och kokas mjuka i vatten. När gröten något svalnat tillsättes smöret och det hårdkokade, hackade ägget, samt smakas den av med salt och socker. Smördegen kavlas ut och sporras ut i fyrkantiga stycken. På varje fyrkant lägges en msk. av riset, degen vikes kuvertformigt tillsammans, pastejerna penslas med ägg och gräddas i het ugn.

À la daubé på and (f. 6 pers.). 2 änder, vatten, salt, 5 vitpepparkorn.

Till geléet: 1 lit. av buljongen, 8—10 blad gelatin, soja, 2 äggvitor.

Till garnering: 1 hårdkokt ägg, persilja, tomater.

Beredning: Änderna, som bör vara nyskjutna, göras i ordning på

vanligt sätt och kokas i så mycket vatten att det nätt och jämt står över dem. När spadet kokar upp skummas det och kryddorna läggs i. Fåglarna få koka tills de kännas fullt möra. Köttet löses då från benen och skäres i bitar. Buljongen sättes ånyo på, färgsättes med litet soja och det upplösta gelatinet tillsättes. De sönderslagna äggvitorna vispas i och det hela får under vispning koka upp, varefter lock lägges på grytan och denna får stå vid sidan av spisen 10 min. Geléet silas och hålles litet därav i en vattensköl form samt ställes ut att stelna. Därpå garneras med hårdkokta ägg, persilja och tomater. Formen fylles med köttet, de vackraste bitarna läggs i bot-

nen och vid sidorna, resten av geléet hålles på, och à la dauben ställes ut att stelna. Serveras med skarpsås.

Kall kärnmjölksoppa (f. 6 pers.). 2 hela ägg, $\frac{3}{4}$ kkp. socker, 2 msk. vaniljsocker, 2 lit. kärnmjöl, 3 dcl. grädde.

Beredning: Ägg och socker vispas väl tillsammans och kärnmjölken tillsättes under kraftig vispning och sist den till skum slagna grädden.

Fiskpastej (f. 6 pers.). 1 lit. kokt gädda eller gös i bitar, $\frac{1}{4}$ lit. inkokt svamp, 2 msk. smör, 3 msk.

mjöl, 3—4 dcl. fiskspad, 3 dcl. grädde eller mjölk, salt, socker, vitpeppar.

Smördeg: 200 gr. smör, 200 gr. mjöl, 200 gr. kokt riven potatis.

Beredning: Smör, mjöl och potatis arbetas väl tillsammans. Degen kavlas ut och härmed beklädes en form. Svampen skäres sönder och brynes i litet av smöret. Resten av smöret fräses med mjölet, fiskspad och grädde spådes på, och säsen får koka 10 min., varefter den avsmakas med salt, socker och vitpeppar. Den urbenade och i bitar skurna fisken jämte svampen röres försiktigt ned och savningen hålles i formen. Ett lock av degen lägges på och kanterna tryc-

kas väl till. Med en vispsticka göres några hål i locket; pastejen gräddas i god ugnsvärme $\frac{3}{4}$ tim., stjälpes upp och serveras.

Katrinplommonkaka (f. 6 pers.). 250 gr. katrinplommon, vatten, $\frac{1}{2}$ msk. smör, 4 ägg, 100 gr. socker, 1 msk. vaniljsocker, 6 dcl. gräddmjöl.

Till servering: Grädde.
Beredning: Katrinplommonen sköljas och sättas på i litet vatten att koka mjuka. En eldfast form smörjes med smör och katrinplommonen läggs däri. Ägg, socker, vaniljsocker och mjölk vispas tillsammans och slås över plommonen. Formen sättes in i ugnen omkr. $\frac{1}{2}$ tim. Serveras med vispad grädde.

F. PAULI
OVICULA
(ÄGG) TVÅL
INNEHÅLLER ÄGGULA
DET BÄSTA TILL HUDENS
VÅRD OCH FÖRSKÖNANDE.

Schweizer's Siden

direkt från Schweiz, tull- & portofritt till bestaden!
 Begär redan i dag prover på garanterat solida nyheter stilli dräkter och blusar i duchesse, foulards, taffetas, crêpes, gabardina, ocelline, fäulle, cotelê, voile etc. från kr. 2.95 pr. meter. Särdeles rikhaltigt urval i såväl svart som vitt och kulört. Vår kollektion sändas Eder mot ett 20 öres frimärke franko till benäget påseende. Samtidigt rekommendera vi vår kollektion i dräkter och blusar, konfektionerade och okonfektionerade, med äkta schweizer-bröderier på batist, voile, opaline etc. från Kr. 7.50. Denna kollektion sändas Eder liksom mot ett 20 öres frimärke till benäget påseende.

Schweizer & Co Luzern S 3 (Schweiz)

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:
MUSTAD'S
"BÄSTA-VÄXT"

En alltid välkommen
Jäst!

H.E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK ÖREBRO

Adelsfröken som bondflicka.

Novell av ALEXANDER PUSJKIN.

Översatt av Erik Norling.

(Forts. och slut.)

Under fiden hade bekantskapen mellan Ivan Petrovitsch Berestoff och Gregor Ivanovitsch Marovski övergått i förtrolighet och i den mest intima vänskap. Därför bidrogo särskilt följande omständigheter. Marovski hade ofta reflekterat över det faktum, att hela den betydande förmögenhet, som tillhörde Ivan Petrovitsch, vid dennes död skulle övergå på en Alexis, vilken därmed bleve en av guvernementets rikaste godsägare. Och under sådana förhållanden fanns det ju intet som hindrade, att han gifte sig med Lisa, ansåg Marovski. Berestoff å sin sida hade visserligen icke kunnat försona sig med sin grannes kulturella egenheter — "de engelska dårskaperna", som han kallade dem — men för den skull förbisåg han icke dennes många förljänster, hans fina förbindelser med inflytelserika personer o. s. v. Äntligen en dag meddelade de bägge herrarna varann de avsikter de redan så länge var för sig suttit och tänkt på. De blevo ömsesidigt förtjusta över sin klokhet, omfamnade varann och lovade att var på sitt håll göra sitt bästa för att få saken snart avgjord.

Marovski insåg klart, hur svårt det skulle bli att övertala hans Lisa att göra sig närmare bekant med Alexis, som hon ju inte återsett sedan den där minnesvärda middagen. Så vitt han kunnat se, hade de haft svårt att fördrå varann; åtminstone hade Alexis inte gjort något besök på Trilutschina, och Lisa drog sig skyndsamt tillbaka, när helst Ivan Petrovitsch gjorde dem äran av en visitt.

— Om jag bara kunde förmå Alexis att komma hit en stund varje dag, så måste ju Lisa ovillkorligen bli kär i honom, tänkte Marovski, det ligger ju i sakens natur; sedan må fiden åstadkomma resten.

Ivan Petrovitsch gjorde sig mindre bekymmer för utgången av sina planer. Han lät kalla sin son till sig i sitt kabinett redan samma dag.

— Jag tycker det nu är ganska länge sedan du talade något om att vända tillbaka till armén — eller har kanske husaruniformen förlorat sin lockelse för dig?

— Nej visst inte, kära far, svarade Alexis aktyningsfullt. Men jag vet ju du ogärna ser, att jag återgår till husarerna, och det är min plikt att lyda dig.

— Mycket bra, Alexis, sade Ivan Petrovitsch, jag finner, att du är en god son; då är jag lugn. Jag i min ordning vill också göra en eftergift... Jag vill inte längre yrka på att du träder i någon civil tjänst... men jag såge gärna, att du gifte dig snart...

— Med vem, pappa?

— Med Elisaveta Gregorovna Marovski, svarade fadern, en söt flicka, inte sant?

— Kära pappa, hittills har jag inte alls tänkt på att gifta mig.

— Just därför har jag tänkt på det.

— Gott och väl, pappa. Men vad Lisaveta

A.B. FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKEN
GÖTEBORG

Flyglar, Pianon, Orglar
från landets förnämsta fabriker.

Till tvätt och diskning!

Krekittning för tvätt och såpa.

GAHNS
TVÄTTEXTRAKT

graderade flaskor.

En flaska till 100 liter vatten

Om bruksanvisningen sköts erhålles tillfredsställande resultat.

Frukthyllor

Fruktskåp,
Trädgårdsstegar
Frukttorkningsapparater,
Torkramar R. A. m. botten.
av förtent metallduk.
Begär katalog och prisuppgift.

RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG,
BILLINGE. Tel. 38.

I en punkt

Äro alla
humödrar
ense:
SKULTUNA KOKKÄRL
Äro bäst!

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

STEINWAY

Consumenten Steinway & Sons
Sundborns Pianofabrik
Sätersbräddvägen 3A, Stockholm

Marovski beträffar, kan jag inte fåla henne.
 — Du kommer nog att kunna fåla henne längre fram. Kärleken kommer med tiden.
 — Men jag känner ju alldeles bestämt, att jag aldrig kan göra henne lycklig.
 — Gör dig inga bekymmer för hennes lycka. Jaså, det är så du aktar din fars vilja — starkare är inte dina sonliga känslor!
 — Säg vad du vill — men jag har ingen lust att gifta mig och jag kommer inte att gifta mig.
 — Du skall gifta dig — i motsatt fall gör jag dig arvlös. Jag ger dig tre dagars betänketid, och understå dig inte inom den tiden komma inför mina ögon.

Alexis visste alltför väl att om hans far föresatte sig något, så kunde ingen makt i världen få honom på andra tankar. Men Alexis bråddes på sin far och var minst lika hårdnackad. Han gick upp på sitt rum och satte sig att grubbla över fadersviljans gränser, över Lisaveta Gregorovna, över hans fars högtidliga hotelser att göra honom till en tiggare och mest kanske över Akulina. För första gången kände han fullt klart, att han älskade henne av allt sitt hjärta. Den romantiska tanken att äkta en bondflicka och leva av sina händers arbete dök upp i hans hjärna, och ju mera han tänkte över ett sådant steg, dess naturligare och förnuftigare tycktes det honom. För någon tid sedan hade de måst sluta med sina morgonmöten i skogen i följd av det regniga vädret. Nu skrev han ett fåmligen osammanhängande brev till Akulina, meddelade henne de ledsamheter, som hotade, och erbjöd henne att bli hans hustru. Han bar genast sitt brev på posten och gick sedan till vila, nöjd med sig själv.

Ännu lika fast besluten att göra allvar av sin plan red Alexis tidigt nästa morgon till Marovski för att helt öppet inviga honom i sina avsikter. Han hoppades kunna räkna på dennes ädelmod och kanske vinna honom för sin sak, trots allt.

— Är Gregor Ivanovitsch hemma, frågade han, i det han höll inne sin häst framför huvudbyggnaden på Trilutschina.
 — Nej, nådig herre, Gregor Ivanovitsch for ut mycket tidigt i dag.
 Tusan så förargligt, tänkte Alexis.
 — Nå, är Lisaveta Gregorovna hemma?
 — Ja, nådig herrn.

Alexis sprang av hästen, kastade tyglarna åt tjänaren och steg in oanmäld.
 Nu kommer alltsammans att avgöras, tänkte han, då han närmade sig frökens rum, jag vill själv uppriktigt tillstå allt för henne.

Och han klev in — och blev stående vid tröskeln som förstenad. Lisa — nej, Akulina satt där, hans egen älskade mörkhåriga Akulina, inte i sin sarafan utan i en läcker vit morgondräkt. Hon satt vid fönstret och läste hans brev. Och hon var så ivrigt upptagen med detta, att hon inte hörde honom.
 Alexis kunde inte undertrycka ett litet rop av glädje. Lisa spratt till, såg hastigt upp, utstötte ett skrik och ville skynda sin väg. Men Alexis höll henne tillbaka.
 — Akulina, Akulina!

Lisa försökte befria sig ur hans hårda grepp.
 — Mais laissez-moi donc, monsieur — mais êtes-vous fou, utbrast hon gång på gång med bortvänt ansikte.
 — Akulina, min älskade, upprepade han och kysste hennes händer.

Miss Jackson, som åsåg denna besynnerliga scen, visste inte, vad hon skulle tro. I detta ögonblick slogs dörren upp, och Gregor Ivanovitsch blev synlig.
 — Aha, sade han, jag ser, att ni redan tycks ha saken avgjord. Så mycket bättre. —

Läsaren skall helt visst bespara mig det överflödiga företaget att skildra upplösningen.

—

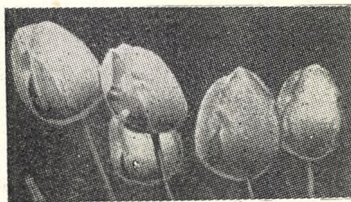
Sammetsmjuk, smidig och vacker hy

får Ni genom att använda

Florodol-

tvålen.

»Något av det bästa under många år», skriver Adolf Johansson, förf. till »De röda huvudena» i J. L. T. om »Helgonet och Narren» av Agnes Günther. 5-e sv. uppl. nu utkommen. Två delar. Häft. 8:25, inb. 11 kr. pr del. Lindblads Förlag, Uppsala.

För den nyfödde.

Komplett utstyrel, praktiska plagg i stor modell, endast bästa tyger. Provkartong »Extra elegant» 15 kr. Hög fin kvalitet 20 kr. Bärmantlar 7 kr. Mössor 3 kr. Praktiskt sänglinne 20 kr. Fru Caspersson. 3 Järntorgsgat, Örebro.

BLOMSTERLÖKAR direkt från Holland.

Till odlingspris. Ill. katalog gratis. E. H. Krelage & Son, Haarlem, (Holland) Etabl. 1811.

PENSIONS FÖRSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels till efterlevande änkor och barn dels och till annan viss person oberoende av skyldskapsförhållande.

Inträde är öppet för varje svensk undersåte, som med avseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öck årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt av pensionen under den persons livstid som betingar pensionen. Pensionstillväxten utgår med lägst 5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet. Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återropas.

STORKYRKOBRIKEN 11, STOCKHOLM

"VIND"
 läskande, uppriskande
BON-BONS

När öken vinden sveper het är "VIND"-pastillen god diet.
 Säljes överallt i påsar å 25 öre.
 PIX AKTIEBOLAG - GEFLE

Kvinnans fägring är hennes hy. Är den felaktig så använd Solbrons. (Flyt. smink). Oskadligt. Omärkbart. Diskret exp 2:50 franco. Trade Co, Växjö A.

PIANINON

av förnämsta fabrikat å lager från flera kungl. hovleverantörfirmor. Modernastilar, olika träslag. Goda avbetalningsvillkor. Rabatt vid kontant köp.
 Tillskriv oss genast om Ni är spekulant, A.-B. Fogelqvists Musikhandel, Tel. 691. Norrköping. Tel. 691

KARL H. NYMAN
 Specialaffär för
DAMUTSTYRSLAR
 17 HANINGATAN
 43 DROTNINGGATAN
 STOCKHOLM.

En verklig hjälp är

HUSQVARNA

den moderna
HUSQVARNA
 symaskinen.

VIKING-KRÄMEN

ger högsta glans med minsta arbete. Den smetar och klubb ej som andra putsmedel och efterlämnar ingen tjock, hårdnande, läderförstörande beläggning utan utbreder sig ytterst tunt, varigenom lädrets struktur och smidighet bevaras. Viking-krämens fullt vetenskapliga, för lädrets konservering och vård avpassade sammansättning förhöjer väsentligt skodonens hållbarhet.

Tillverkare:

Industriaktiebolaget **VIKING**, Örebro
 Kunglig Hovleverantör

Annonsera i Idun!

SOLIDAR
 Tvätt-Extrakt

är en special-tillverkning efter patenterad metod, följaktligen icke någon enkel blandning av fettstarkt natron och soda såsom andra tvättpulver utan noggrant avpassat för ändamålet i enlighet med beskrivningarna i paketen.

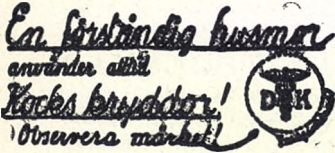
Extra fin Gotlands Kryddströmming

i burkar om 3 kg. å 6:50 pr burk. 5 burkar franco Stockholm. Beställningar emottagas gepast. Leverans sker Sept.—Okt.

AKTIEBOLAGET HALOR, Ronehamn.

Velvet Complexion.

Oöverträffligt hudmedel.
»Velvet Complexion» är en mjölkliknande våtska som utan trival är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser, som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och ge hyn klarhet och vitnet, vet jag ej. Något skönhetsvård. Priser kr. 8.— plus porto. FRANSKA PARFYMMAGASINET, Hovleverantör. Drottninggatan 21, Stockholm.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jäst mjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet. Burkar å 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Annonsera i Idun

Mot spröd och narig hud
å händer och ansikte är

DERMA-CREAM

med rose eller viol

det yppersta medlet. På grund av sin beredning utan fett och olja är DERMA CREAM särdeles behaglig att använda, då den fullständigt låter inryva sig i huden. Hel- och halvtuber.

Till salu å apotek och i tekniska affärer.

VOLTA
elektriska
värmeapparater
för hus- och
industri- och
gödselbruk.
ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET
VOLTA
ULYSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGERJÄRSG. 21

LEDIGA PLATSER

EN BÄTTRE ENKEL FLICKA som hjälp för 3 barn, 7, 5, 2 år i tjänstemannafamilj i Sthlm 1 okt. Ref. önskas. Svar till »K. B.», Allm. Tidn. kont., Gust. Ad. torg, Stockholm.

BÄTTRE FLICKA, som med husmors hjälp vill åtaga sig att sköta hemmets göromål (hjälp till grovsysslor), får nu genast plats i officersfamilj. Svar med löneanspråk, referenser och foto-grafi till Fru Hilda Hellström, Vall, Gefle.

BÄTTRE ENKEL FLICKA, kunnig i matl., bakn. och som tillsammans med husmor och jungfru vill sköta bättre hem (2 personer) får god plats. Svar till »L.», p. r. Ockelbo.

PLATS SOM HUSA hos ofrigt läkare i medelstor stad finnes ledig i början av november. Hon bör vara fullt kunnig som husa samt helst ha någon insikt i sjukvård, rengöring av instrumenten o. s. v. Svar till 10 sept. med betygsskrifter, foto (som åter-sändes) och löneprät. till »Stads-läkare» under adr. S. Gumaelii Annon-sbyrå, Stockholm f. v. b.

ANSPRÄKSLÖS, elementärbildad, bät-tre flicka, som är villig hjälpa till med förekommande sysslor i ett hem där barn och jungfru finnes, sökes av »Officersfamilj», Jönköping p. r.

LÄRARINNA sökes för tre barn, av vilka de två äro nybörjare. Sökande bör helst vara ex. småskollärarinna och gärna musikalisk. Svar med löne-an-pråk samt foto till Fru A. Helmer, Apoteket, Delsbo.

EN SNALL och ordentlig flicka får plats på landet en timmes resa från Göteborg, i liten tjänstemannafamilj. Adress Fru Margot Lindbom, Grön-kullens Väveri, Bollebygd.

ENKEL, anspråkslös bättre flicka får plats att tillsammans med husmodern sköta hushållet i liten vänlig familj, propert hem, bor i liten vacker villa inom trädgård. Fru Lycke, villa »Lyckås», Nya Varvet, Göteborg.

SOM HUSMORS verkliga hjälp och sällskap, kan en musikalisk, gladlynt och hurtig bättre flicka omkring 25 år, få god plats hos äldre köpmansfam-lij (3 personer) i stad i mellersta Sverige. Den sökande bör vara kunnig och villig att deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål, även sömnad och handarbeten, och helst genomgått husmodersskola och förut innehaft plats (jungfru finnes). Foto-grafi, betygsskrifter, jämte upp-gift om löneanspråk torde snarast sändas till »Familjemedlem September 1919», under adress S. Gumaelius Annon-sbyrå, Stockholm f. v. b.

HUSFORESTÄNDARINNA. Hos in-dustritjänsteman på landet, där hus-mor saknas, och med familj bestå-ende av två barn om resp. 10 och 12 års ålder, finnes plats ledig med till-träde i höst för barnkär, gladlynt och helst musikalisk värinna, van att representera.

Av största vikt är att den sökande kan på ett rätt sätt leda barnens uppfostran. Bör dessutom kunna själv-ständigt med tvännen tjänarens hjälp sköta hushållet och vara van vid in-kokning, syltning, slakt och bakning m. m. Ansökningar, åtföljda av fotografi, betygsskrifter, referenser och upp-gift om familjeförhållanden, torde om-gående insändas till »Industrietjånste-man» under adress S. Gumaelius Annon-sbyrå, Stockholm f. v. b.

ENKEL BARNKÄR FLICKA, villig att utföra alla i hemmet förekom-mande göromål erh. plats hos ung änkefru. Två barn resp. 2 år och 4 månader. Svar med betygsskrif-ter eller ref. till Fru Elsa Myrberg, Furuplatsen 19, Göteborg. Tel. 16977.

VAR FINNES en gudfruktig, snäll och bildad flicka, kunnig i matlag-ning, som från 1 oktober med hus-moderns hjälp vill sköta hemmet i 4 personers hushåll i Göteborg. God lön och vänligt bemötande. Hjälp till grövre sysslor. Rekommendationer önskas. Svar till »Hemrevlig», Svenska Telegrambyrå, Göteborg.

GUVERNANT sökes till hösten för en flicka att undervisa i 2 kl. ele-mentarsk. samt event. pianospelning. Svar med ref. och löneanspråk till »Landet», Iduns exp. f. v. b.

BARNSKOTERSKA sökes till näst-kommande 1:ste oktober till barn i åldern 1½, 3 och 4 år. Den sökande torde omgående insända frejde- och lä-karebetyg samt betygsskrifter och löne-pretentioner. Eget rum och hjälp till tvätt. Svar till »3 barn» Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSFRÖKEN, som självstän-digt kan sköta mindre hushåll hos barnlös ingenjörsfamilj vid större verk i Norrland sökes för tillträde den 1 oktober. Sökanden måste ta något tyska samt ha gott och vänligt sätt. Svar med foto, rekommendationer och löneprät. till S. Rodling, Ljungavark.

UNG FLICKA, bildad och musikalisk, kompetent att läsa läxor med 4 barn i svenska ämnen samt tyska och engelska och undervisa i pianospelning får plats från 1:ste sept. i köp-mannafamilj Norra Uppland. Svar med foto, betyg och löneanspråk till »Sam-skolelever», Iduns exp.

SOM HJÄLP OCH SÄLLSKAP hos ensam boende lärarinna i Sthlms skär-gård kan en bättre flicka (gärna äldre), kunnig i ett hemms skötande och intresserad av trädgårrsötsel, få plats. Svar märkt: »Omsesidig trev-nad», Iduns exp.

FOR EN SNALL anspråkslös flicka, kunnig i matlagning finnes plats 1 sept. hos läkarefamilj i Vänersborg. Lön 45 å 50 kr. Svar till »Hösten 1919», Lyckorna p. r.

EN BÄTTRE FLICKA kunnig i mat-lagning, som vill sköta ett 2 personers hushåll, utom tvätt och skurning, er-håller plats. Eget rum. Familje-medlem. Svar till »1919», Väners-borg p. r.

ENKEL BILDAD FLICKA erh. pl. att jämte husm. sköta hem. Skriftl. svar ställes till arkitekt Engström, Oster-malmsgatan 69, Sthlm.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA eller informator erhåller plats på lan-telegram i Västergötland att läsa med tvänne gossar 11—12 år. Hålst mu-sikalisk. Svar till Torsbo gård, Vegby.

GUVERNANT kompetent att undervisa en 9-årig flicka i 1:sta klassens kurs i flickläroverk, ävensom i musik, er-håller plats i början av sept. hos in-ingenjörsfamilj vid större bruk. Svar med betyg, fotografi och referenser till »Margit», Gusum p. r.

BILDAD, FRISK, helst kyrkligt gud-fruktig flicka (kunnig i lant-hushåll-ning) erhåller god plats såsom hus-hållsfröken i större, vackert belägen prästgård f. o. m. 1 okt. 2 tjänare finnes. Referenser erforderliga. An-sökan till Kyrkoherde E. Lundström, Ekshärad.

BÄTTRE BARNKÄR FLICKA, duktig och fullt kunnig i matlagning och bakning, får bra plats att tillsammans med husmor sköta hemmets sysslor i liten familj i trevligt stationssamhälle nära Karlskrona. Utförligt svar jämte betygsskrifter, fotografi och löne-an-pråk till »Glad och trevlig familje-medlem» under adress S. Gumaelii, Annon-sbyrå, Stockholm f. v. b.

ENKEL BÄTTRE FLICKA erhåller plats 15 sept. el. 1 okt. att ensam sköta äldre damps hushåll. Svar till Fru Edith Rådström, Bengtsfors.

LÄRARINNA önskas första september till lantegendom, att undervisa två flickor, en i första förberedande och en i elementarskolans fjärde klass. Sökanden bör även kunna undervisa i musik. Svar jämte betyg, fotografi och rekommendationer till »Musikalisk Lärarinna», Svenska Telegrambyråns Annon-savdeln., Stockholm f. v. b.

HUSFORESTÄNDARINNA av bättre familj och yttre förträden, husligt bildad, enkel, sökes nu eller senare av välstuerad, oberoende affärsman av god härkomst. Familjeupplys., fo-to (sändes ömsesidigt) till: Båsta referens p. r. Malmö 2, intill 15/10.

FOR EN ENKEL och trevlig flicka, som genomgått Kindergarten-kurs, finnes bra plats att sköta och sällskapa med en 4-års flicka. Svar under adr. »Kindergarten» Gunnar Stenbecks Annon-sbyrå, Stockholm f. v. b.

BÄTTRE, medelålders, enkel hushå-lerska m. goda rek. önskas för 2 pers. Stockholmsfam. Sökanden skall vara fullt kunnig i såväl enkel som finare matlag-n., bakning och konserving, därtill verkligt ordentlig, sparsam och pålitlig, med vänligt sätt. Hjälp med grövre sysslor. God lön. Eget rum. Ej familjemedlem. 2 jungfrur finnes. Tillträde 1 nov. Svar till »Pålitlig hjälp», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, gärna tyska, fullt kunnig i matlagning och villig att ensam sköta alla i ett hem förekom-mande göromål, erhåller plats i 2 pers. hushåll 1 sept. Svar med löne-pretentioner och foto med snaraste till »Fru Inga», Västanfors, p. r.

UNDERVISNINGSVAN, musikalisk Guvernant önskas för 3 st. barn i ålder 11, 9, 7 år till kommande läs-år. Svar med betyg och lönevillkor sändes till Fru Augusta Låven, Hooks Egendom, Hok.

EN YNGRE, frisk och hurtig, gärna musikalisk lärarinna, fullt kompetent att undervisa en flicka i 6:te klassens kurs, erhåller till hösten anställning i läkarfamilj i Värmland. Ansökan, helst med foto och läkarebetyg, sändes snarast till Doktorinnan Thyra Bo-dinson, Arjeng.

GUVERNANTPLATS för 10-årig flicka finnes hos apotekare Hallgren, Skog. VID GÖTEBORGS HOSPITAL bliver befattningen som Köksförestånderska av 1:sta graden ledig den 12 inst. sept. månad, och äga sökande till nämnda befattning att sist före kl. 12 å dagen den 1 sept. till hospitalskon-toret ingiva sina till Kungl. direktionen över nämnda hospital ställda och av styrkta tjänsteförteckningar åtföljda ansökningar.

Begynnelselönen för ordinarie befatt-ningshavare är 1,500 kr. pr år jämte dyrtidstillägg, vilket för närvarande utgår med kr. 152:75 pr mån.; här-jämte kommer fr. bostad med möbler, sängkläder, bränsle, lyse och tvätt. Slutlön efter 12 års tjänstgöring 2,100 kr. pr år jämte event. dyrtidstillägg. Närmare upplysningar meddelar Hospi-talskontoret.

Bättre flicka
erhåller plats som barnhusa i läkare-familj vid bruk. Svar till »Fru M.», Iduns exp.

Stickerskor

med egna 7-8-9 och 10 nålars maskiner erhålla genast stadigvarande och väl avlönat arbete hos

C. B. GEDDA, Kyrkogatan 31, Göteborg.

Värdinneplats.

I större, finare hem på landet i närheten av Stockholm, där husmoder saknas, finnes förmånlig anställning som värdinna ledig till 1 oktober. Sökande, som bör äga god bildning och angenäm umgängesvana, skall vara fullt kompetent att som värdinna sköta större lantbrukshushåll samt handhava och leda tvänne uppväxande barns uppfostran. Ansökningar med uppgift om referenser utbedjas till signatur »Zm», under adress S. Gumaelius Annon-sbyrå, Stockholm, f. v. b.

Elevplats

finnes att genast tillträda å Läns-lasarettet, Köping.

Föreståndarinnevikarie

för ett år event. längre önskas vid Caroline v. Vegesacks minne — skola för sinnesslöa barn — helst redan i okt. Person inom verksamheten önsk-värd. Arslön 1000 kr. jämte dyrtids-tillägg 150 kr. Fritt vivre. Vidare meddelar Fröken A. Köhler, Karlsvik, Södertälje.

Kokerska och Husa

få bra platser i fin, liten familj (två personer) i nedre Norrland. Svar till »L. 1919», p. r. Ockelbo.

Två bättre flickor,

villiga o. kompetenta att sköta ko-kerkska o. husas sysslor i hushåll på 6 pers. få plats vid flyttningtid el. förut. Var sitt rum. Ej familjemedlem. Svar med ev. betyg och lönepretentioner till »Officersfamilj», Iduns exp.

Husmoder.

Befattningen som husmoder vid Vä-nersborgs lasarett är till ansökan ledig. Ansökningar åtföljda av åldersbetyg och andra handlingar, som styrka lämpligheten, jämte ev. referenser in-sändas före den 5 sept. 1919 till Lasarettet, Vänersborg. Förfrågningar angående tjänsten besvaras under samma adress.

Av husmodern kräves, jämte förmåga att övervaka och leda vad till hushå-llet och utredningen, hörer, intresse och förmåga att skapa hemkänsla och trev-nad för personalen.

Löneförmåner 1,000 kr. jämte tre ålderstillägg å 100 kr. allt fritt och dyrtidstillägg enl. landstingets beslut.

Bildad o. barnkär sköterska,

20—25 år för 2 barn får plats i präst-gård 2 mil fr. Stockholm d. 1 sept. Svar med löneanspråk och referenser till Fru M. Froste, Djursholm.

Frisk o. pålitlig

enkel bättre flicka, helst lantbrukare-dotter, något kunnig i matlagning och villig att med hjälp av jungfru under husmoders ledning sköta ett hem er-håller plats i Jämtland. Familj: 2 vuxna, 2 barn. Eget rum. Familje-medlem. Svar med rekommendationer och löneanspråk till »1:sta sept. S.», Iduns exp.

Ung flicka,

som genomgått 8-klassigt läroverk, er-håller plats till hösten å herrgård i Skåne att undervisa en 8-års flicka även i musik. Svar med referenser. Löneanspråk och foto sändes till »Hösten», p. r. Hälsingborg.

Kokerska.

Till en god och förmånlig plats i Stockholm 2 personers hushåll önskas till 1 nov. en snäll, ord., värlek ko-kerkska. Husa finnes. Svar till p. r. »O. W. N.», Marstrand.

Barnfröken,

18—22 år erhåller plats nu genast eller 1 sept. i familj om 4 personer, därav tvänne barn, 8 mån. o. 3 år. Jungfru finnes. God lön betalas. Svar till »Familjemedlem», Enköping.

I goda hem

finnes väl avlönade platser för ex. barnsköterskor, för barn o. ensamjung-frur, för husor, kokerskor och andra hembiträden.

Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsgat. 107. Högborgsgat. 37. Exped.-tid. 9—4, dag före helgdag stänges 2.

Obs! Betyg och rekommendationer böra medhavas. Även till fast an-ställda förmedlas. Avgiftsfritt för både husmodrar och tjänare.

Två bildade flickor

önskas som kokerska och husa 1:sta sept. eller senare. 2 pers. hushåll. Nära stad, Dalarna. Svar »Familjemedlem», Hälla, Falun.

I officerfamilj

i Göteborg finnes från instundande 1 okt. förmånliga platser för kokerska och barnhusa. Familjen bestående av herre, fru, 3 barn, ålder 5-8 år. Två s. k. bättre flickor, helst goda vänner, ha företräde. Svar med fotografi och betygsskrifter sändes till Göteborgs Stads Arbetsförmedlings Kvinnliga Avd., Göteborg.

Vid Östersunds Hospital

finnes plats ledig för en

Väverska,

kunnig i alla slags hemvävnader. Ansökningar åtföljda av frejdebetyg, betygsskrifter samt fotografi insändes senast den 25 aug. till

Hospitalskontoret.

Skolhushållsföreståndarinna!

Med anledning av sjukdom är plats ledig för bildad flicka ej under 25 år, att med jungfrus hjälp sköta hushållet för fem syskon. Sökanden bör vara stadgad och pålitlig samt vid barns ledning och vård. Språkkunskap har företräde. Fotografi och referenser sändas under adress Fru Constance Christensson, Torup (Halland).

Hushållsföreståndarinna,

musikalisk och språkligt bildad, får plats att förestå köpmanshem där fru saknas. Läxläsning med två gossar i ålder 10 o. 12 år. Jungfrur finnas. Ref., ålder, fotografi, betygsskrifter jämte lönevillkor emottas snarast under märke »Grosshandelsfamilj», Annonbyrå Hugo Krantz, Göteborg, f. v. b.

Privatlärlarinna,

lämplig att handleda två flickor i åldern 10-12 år i vanliga skolämnen språk, musik och handarbete, önskas till Östgötaegendom den 1 september. Svar med betyg, referenser, fotografi och löneanspråk emottas under signatur: »Familjeliv», Presscentralens annonsavdelning Stockholm f. v. b.

En enkel, bildad flicka

eller duktig jungfru, som ensam vill sköta litet hem för änkeman och en åtta-årig dotter, får plats f. o. m. den 1 september. Svar till Lönjant Risinger, Norrviken.

Guvernante,

helst musikalisk önskas i Disponentfamilj på landet att läsa 6:te klassens kurs med 15-årig flicka. Svar med foto och betygsskrifter torde sändas under sign. »G. S.», Iduns exp. f. v. b.

Husmoder.

Nyinträttade husmodersbefattningen i Sjukhuset i Långbro, Alfsjö, är till ansökan ledig och torde ansökningar åtföljda av tjänstgöringsbetyg samt åldersintyg insändas före 25 aug. 1919 till sjukhusstyrelsen. Alder ej över 30 år.

Husmoder åligger att övervaka ordning och snygghet i vissa av sjukhusets lokaler, tillsyn över betjäningens matsalar, handhavande av inventarier, utredningspersedlar och förråder. Rekrutering av städerskersonalen.

Husmodern deltagar ej i sjukvården, men sköterskeutbildning önskvärd. Löneförhållanden: Kontant 660 kr. per år jämte bostad, kost och tvätt, 5 årderstillägg å 120 kr. utgående efter 3, 6, 9, 12 och 15 års tjänstgöring. Dessutom utgår för närvarande dyrtidshjälp beräknad under första halvåret 1919 till 85 kr. per månad.

Plättar och pannkakor bli utmärkta med AHLGRENS ÄGG-ERSÄTTNING

Tillverkare:
F. AHLGRENS TEKN. FABRIK, GÄVLE
GRUNDAD 1885
KUNGL. HOVLEVERANTÖR.

PLATSSÖKANDE

FÖRLOVAD FLICKA önskar plats i finare familj eller å läkares motfritt villvire för att mot fritt villvire få lära matlagning. Svar till »Lisa», Svartorp p. r.

SJUKVÅRDSKUNNIG FLICKA önskar plats i familj eller å läkares motfritt villvire. Svar tacksamt till »Syster 26», p. r. Svalöf.

DAM från gott och aktat hem, önskar mot fritt villvire (event. betala något) tillbringa vintermånaderna på större egendom, där husmoder sätter värde på sällskap och hjälp med lättare sysslor, (gärna där barn finnes). Sökanden är häändig, något kunnig i sömnad och intresserad av handarbeten, utför sina göromål med ordning, intresse och pliktänsla. Svar till »D. E.», Solbacken, Lerum.

UNG, BILDAD FLICKA önskar plats å egendom eller i fam. att hjälpa till i hushållet och skrivgöromål. Har genomgått hushållsskola och bankkurs. Familjemedlem. Svar till »S. 23», Iduns exp. f. v. b.

UNG ELEMENTARBILDAD FLICKA, blivande fru på landet, önskar som familjemedlem komma till lantegendom, för att under skicklig husmoders ledning lära alla till ett lantushåll förekommande sysslor. Svar till »Fritt villvire», Storgatan 13, Kalmar.

25-ÅRIG FLICKA önskar plats till hösten som barnhusa eller husmoders hjälp. Har genomgått husmoderskola och är kunnig i sömnad. Svar till »Ordentlig», Iduns exp.

PLATS SOM HUSHÅLLERSKA önskas den 1 okt. av stadgad och ordentlig lantbrukardotter hos ungherre eller änkeman. Helst på mindre egendom i Dalarna där jungfru finnes. Svar till »1 sept.», Fjugesta p. r.

ENSÄMSTAENDE DAM, van vid och kunnig i alla i ett hem förekommande göromål, söker plats som husmoders hjälp och sällskap eller såsom hushållsföreståndarinna i hem, där husmoder saknas. Svar till »Familjemedlem», Göteborg 9.

BILDAD NORSK DAM söker plats som sällskapsdam eller värdinna i hem, där husmoder saknas. Är musikalisk, huslig, gott humör. Sv. märkt »Norska», Dagens Nyheter kontor, Stureplan, Stockholm.

17 ÅRS BÄTTRÉ FLICKA med realskolex., kunnig i maskinskriv. och någon bokföring önskar som skrivbiträde plats i familj. Även villig deltaga i lättare husl. sysslor. Svar under adr. »Familjemedlem», Lagan p. r.

PLATS ÖNSKAS snarast av bildad, hushållsvan flicka i finare familj som husmoders hjälp. Van vid läxläsning med yngre barn. Svar snarast möjligt till »Glad och villig 19-åring», Iduns exp. f. v. b.

VAN HUSFÖRESTÅNDARINNA önskar plats i hem där husmoder saknas. Fina betyg och ref. Svar till »Troende husmoder», S. Gumaelii Annonbyrå, Göteborg f. v. b.

TVÅ BÄTTRÉ FLICKOR önska komma i verkligt goda hem som hjälp och sällskap. Svar till »Familjemedlem 20-19», Depeschbyrå, Gust Ad. torge, Malmö.

I FIN FAMILJ önskar 20-årig trevlig schweiziska av ansedd familj plats att undervisa barn i franska och tyska. Är villig hjälpa till i hushållet. Små anspråk. Bästa ref. Svar till »Schweiziska», Postfach 10124, Basel.

ÖLDFRU-BEFATTNINGEN å slott el. gammal herrgård i Skåne eller Danmark sökes av kvalificerad dam med bästa betyg och referenser. Svar till »Oldfru» under adress S. Gumaelii, Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG, FÖRLOVAD, musikalisk flicka (elev av Rickard Andersson) önskar mot fritt villvire komma till större egendom eller prästgård, för att under vänlig husmoders ledning deltaga i hushållet. Undervisar gärna i musik några timmar i veckan. Svar till »22 år», Iduns exp. f. v. b.

19-ÅRIG realskolebildad flicka önskar komma i ett gott hem att lära hushåll. Lön önskas. Svar till »19 år», Hvetlanda Tidnings kontor, Hvetlanda.

Bättre flicka, kunnig i enkel matlagning och inom ett hem förekommande göromål önskar plats som husmoders verkliga hjälp. Familjemedlem. Svar med upplysning om lön etc. tacksamt till »Lärardotter 21», S. Gumaelii, Annonbyrå, Malmö.

Bättre, bildad flicka i 20-årsåldern, som genomgått 8-klassigt läroverk och 4 månaders sjukvårdskurs önskar under duglig husmoders ledning mot fritt villvire, deltaga o. öva sig i hushållsgöromål på större herrgård, helst i Värmland. Svar till »Familjemedlem 1 okt.», Iduns exp. f. v. b.

En ordentlig och barnkär 17 års flicka önskar plats som barnjungfru 1 sept. eller senare. Svar till »Sonja 17 år», Porla.

18-års flicka, som avlagt realskolexamen, söker plats på herrgård eller prästgård för att mot fritt villvire deltaga i hemmets lättare sysslor. Tacksam för svar till »Familjemedlem», Box 57, Bergkvara.

18-årig, elementarbildad, musikalisk flicka önskar plats till hösten i bättre fam., gärna där barn finnes, för att under husmoders ledning lära alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »Förlovad, E. O.», Iduns exp. f. v. b.

27-årig flicka söker plats i vänlig (helst vegetarisk) familj att sköta ett friskt barn (helst över 2 år gammalt). Kärlsfull omvårdnad utlovas. Vill anses som familjemedlem. Svar emottas tacksamt till »Barnavän», Iduns exp. f. v. b.

Ung, anspråklös flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats som guvernant. Svar till »Undervisningsvan», Hallsberg p. r.

Plats i familj, helst i södra el. mellersta Sverige, att undervisa i o. hjälpa till med vävning, linnesömnad och handarbeten önskas från omkr. 15 sept.—15 dec. Lön o. fri resa. Goda betyg. Tacksam för sv. inom fjorton dagar vore »Angermålandska», Iduns exp. f. v. b.

Ung, bildad flicka önskar i höst plats i fin fam. i Sthlm som husmoders hjälp och sällskap. Sv. till »20 år», Iduns exp.

Ung, bildad, musikalisk dam (skånska) söker plats i Stockholm, i familj där köksa och städerska finnas, såsom hjälp och sällskap åt frun. Önskar anses som familjemedlem. Har genomgått husmoderskola. Om här refereras, torde den. Svar inlämnas till »Fritt villvire» under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållsfröken.

En enkel, bättre, troende 32-årig flicka önskar plats som hushållsfröken hos herre eller dam, gammal eller ung med hjälp till grövre sysslor om så behövs. Betyg och foto finnes. Svar märkt »1 okt. 1919», Arvika p. r.

Ung skolkökslärlarinna

önskar plats i fam. för att vara husmoder behjälplig med olika göromål i hemmet. Ev. läxläsning med barn. Sv. till »Skolkökslärlarinna», Munkedal p. r.

Ung skolkökslärlarinna

önskar vikariat vid skola eller förestå hushåll för ensam herre eller dam. Sv. till »Skolkökslärlarinna», Borgholm p. r.

Ung dansk Pige

(Student) med huslige Interesser önskar Plats i et dannet og velsitueret Hjem til 15 Septbr eller 1:ste Oktober. Biltt mrkt 2450 mod. »Det 20 Aarhundrede», Vesterbrogade 3, København B.

I bättre hem

på landet helst i Värmland önskar 20 års ordentlig flicka i höst få komma att lära matlagning och ett hems skötande. Vid lön fastes ej avseende men på vänligt bemötande. Tacksam för svar till »Inga grövre sysslor», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR

GOD INACK. med tillf. att lära matlagning m. m. erbjudes två unga bildade flickor 15 sept.—15 dec. i prästgård i mell. Halland. Pris pr mån. 150 kr. Svar till »Hushållselev 1919», Iduns exp. f. v. b.

GOD INACKORDERING önskas instundande hösttermin i bättre familj i Stockholm för 16 års flicka i första ringen Ahlinska skolan. Svar med uppgift om pris till Ing. G. Mothander, Ludvika.

FRAN I SEPT. gives tillfälle för inackordering i trevlig prästgård (Västergötland). Goda referenser. Adress Fru Ida Gulbrand, Skölvne.

Elementarbildad flicka önskar vistelse i prästgård, där förutom husliga rön, språk och musik kunna odlas. Svar till »Hemliv», p. r. Falun.

Englandsvistelse.

Kan någon av tidningens läsare giva anvisning på någon verkligt fin familj i England, där inackordering kan erhållas för en ung dam, som önskar idka språkstudier och deltaga i sällskapslivet. Bästa referenser fördras och lämnas. Tacksam för svar till »Englandsvistelse» under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Å större egendom

i Småland emottages frisk och väluppfostrad 14 års flicka såsom sällskap åt egen dotter. God undervisning erhålles i närbelägen skola. Bästa ref. fördras. Svar till »Friherrinnan K.», Strandhotellet, Båstad.

Ung, elementarbildad flicka

önskar komma på större gård, där ungdom finnes. Svar med prisuppgift till »19 år», Iduns exp. f. v. b.

Kvinnliga arbetsområden.

Upplysningar angående utbildningsmöjligheter, löneförhållanden m. m. lämnas avgiftsfritt å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm C, A. T. 4850, R. T. 2762.

I präst- eller herrgård

önskar 14 års flicka, av bästa familj, få deltaga i skolundervisning med jämna intervaller. Svar, jämte pris, adresseras till »Intresserad av landliv» S. Gumaelii Annonbyrå, Malmö.

Medelålders dam,

änka efter officer, önskar för längre tid god inackordering hos trevlig familj på landet, helst i närheten av stad eller samhälle i Småland. Sv. t. »Inackordering», Storgat. 13 Kalmar.

Jag söker

ett vänligt hem, hos läkarefam. e. a. i landsorten, där en lugn och god husmoder, i helinackord, kan mottaga min 20-åriga dotter, som genom studier blivit överansträngd och är i behov av vila. För övrigt frisk. Sv. med erforderliga upplysning till »Omvårdnad», Iduns exp., Stockholm.

Inackordering

önskas nu till september för en 12 års flicka i en fin, god, barnkär familj på landet, där skolundervisning kan erhållas, om och moderlig vård tillika, och där det ej finnes många barn. Svar torde sändas till Fru Thyra Lundquist, Götterbergsgat. 20, Göteborg.

DIVERSE

PENSIONAT- O. HOTELLARRENDE. Från den 1 nov. 1919 kommer Kungl. Vattenfallsstyrelsens Ingenjörsmäss i Porjus, som, samtidigt som den betjänares statens tjänstemän, även äger rätt till fullständig hotellrörelse att arrenderas ut. Närmare uppgifter om rörelsens bedrivande m. m. tillhandahållas på begäran och torde före den 5 sept. 1919 skriftliga anbud å arrende insändas till Byggnadschefen vid Luleålvns Kraftverksbyggnader. Adr. Porjus.

PENSIONAT de demoiselles. La Bourdonnière. Lausanne. Réouverture Septembre prochain. Prospectes et références: M: me H. Sterky, Villagatan 5-7, Stockholm.

Skolundervisning i hemmet.

Kamrat önskas till en flicka som i hemmet — Strandvägen — kommer att erhålla undervisning, motsvarande 5 kl. allmän flickskola. Svar märkt »Delad kostnad», Iduns exp.

Gurkmjök

finnes nu åter. Bästa toalettmiddel. Gör hyn fraîche och ungdomlig. Särdeles passande en ömtålig hud. Pris 3:50, till landsorten plus porto. Selma Ericson, Karlavägen 55. Salong för hygienisk ansiktsbehandling, manicure och pedicure.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, maasage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, Lund.

Professor Unmans Gymnastik-Institut,
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.
1-årig kurs. Begär prospekt.

Förberedande kurs
för sjuksköterskeutbildning anordnas i Caroline Wijkss Sjuksköterskehem i Göteborg 15 sept.—15 dec. Inträdesfordran: elementarskola. Prospekt genom Hemmets föreståndarinna. Vasa Kyrkogatan 5. Rikst. 6187. Ansökan inom juli månad.

Med. D:r Emil Kleens
ettåriga kurs i massage och sjukgymnastik
för herrar och damer. Begär prospekt.
Engelbrektsgratan 43, Stockholm.

Mot grått hår och mjäll
Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade härvattnet mot grått hår som förhindrar håravfall och fullständigt borttagning av mjäll och som i över 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmörsgat. 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken, Riks- och Sthlmst. Norrviken 214. Pris 6:30 kr. fraktfritt.

GÖTEBORGS GYMNASIKA INSTITUT
Förmåligaste specialkurs i
MASSAGE O. SJUKGYMNASTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

Stockholms Nya Gymnastik-Institut
S:t Eriksgratan 32. 1-årig kurs.
Begär prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarekrafter.
Studierektor: Föreståndare:
ANDREAS CARLBERG ERIK BÖRNER
Fil kand. Diplom. Dir. Avgångsex. fr.
fr. Handelshögskola Göteborgs Handels-
lan i Stockholm. institut.
Inspektör:
OTTO NORDENSKIÖLD
Fil. dir. Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Institut för Kvinnliga Läkareassistenter,
Nytorgsgat. 23 A, Stockholm.
börjar ettårig utbildningskurs den 15 sept. 1919. Noggrann undervisning av kompetenta lärare i anatomi och fysiologi, sjukgymnastik och massage; friskgymn. och idrott, sjukdomslära; rörelselära, invärtes och utvärtes sjukdomar, laborationer; elektricitetsbehandling, fysikaliska behandlingsmetoder, sjukvård, barnvård och hygien. Praktiska övningar. Kursavgift 1,000 kronor. Platsanskaffning efter godkänd kurs. Begär prospekt!

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk av livmodersspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 29, 25, 30 kr. Lämpigast lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspegel 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllvångsgatan 58 b, Malmö.

Örebro Fröbelseminarium
Utbildning för barntädgårdar, hem, barnhem, barnkrubbor o. d.
Prospekt och upplysningar genom Föreståndarinnan **MARIA KJELL-MARK,** Örebro. Rikstel. 1920.

Herrsätra Skola,
8-klassig flickskola, helpension, förlagd till Carlberga villasegendom, Södertälje. Infödd tyska, skolkökslär., exp. musikal. **ANNA SUNDIN.**
Adr. till 20 juni Molstaberg, Mölnbo, sedan Carlberga, Södertälje.

Vid Aringsbergs Helpension för flickor
börjar höstterminen den 30 aug.
Undervisning meddelas i alla skolämnen och i musik. Infödda språklärarinnor. Endast friska, välartade och normalt begåvade barn mottagas. Prospekt på begäran.
Elsa Kjellander.
Adr.: Aringsberg, Alvesta. Rikstelefon: Alvesta 104.

GÖTEBORGS NYA HUSMODERSSKOLA, Södra Allég. 2 A. Rt. 106 24.
Husmoderskurs på 1 term. börj. d. 10 sept. Grundl. o. prakt. underv. i enkl. o. finare matlagning, bakning, konservering, dukning, servering m. m., linneseömn. utan träckl. (hvarje elev disp. en symask.) hälsa o. sjukvårdslära, barnav. (valfr.). Prosp. o. uppl. på beg.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1A),
börjar sin 28-dje termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1919. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggning av bär, frukt grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnokurser i huslig ekonomi.** Adress till 28 aug. Nyåker, **Leksöda,** sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Johanna Brunssons Praktiska Konst-vävnadsskola
KUNGSGATAN 70, 2 tr., STOCKHOLM,
Höstterminen för Praktisk och Teoretisk vävning tager sin början måndagen den 1 sept. — Prospekt.
Allm. tel. 437 Rikst. tel. Norr 363.

Helpension för flickor.
Vid Ytterån i Jämtland (härligt läge vid Storsjön) öppnas 15 sept. en helpension för flickor, 16 elever i åldern 15—18 år mottagas. Inträdesfordringar: flickskola eller realskoleexamen. Undervisning meddelas i tyska, engelska, franska, (även konversation) litteratur- och konsthistoria m. m., samt musik. Upplysningar erhållas av fil. mag. fröken G. Wahlquist, Sala.
Syster Elisabets Werner, Ytterån.

E. HULTS Flickpension, Djursholm
emottager anmälningar av elever till den 15:de sept. på tre månader. Husmoderskursen omfattar Matl., Kläd- o. Linneseömn., även Fransk Linneseömn., Konstslöjd, Målning, Föreläsning i Konst o. Litteraturhistoria med besök i Stockholms Museer under sakkunnig ledn. **Fr. o. m. höst; kursen ingår även Franska språket.** Som valfria ämnen ingår Sång, Musik o. Språk (Engelska, Tyska). Begär prospekt. Adr.: **E. Hults Flickpension, Djursholm.** Rikstel. 478.

Önnestads Kvinnliga Folkhögskola
5 mån. vinterkurs från 1 nov. Även Allm. bildning. Förbereder för högre skolor i huslig ekonomi, sjukvård, seminarier m. m. — Språkundervisning. Friplatser och stip. intill 35 kr. pr mån. illustr. prospekt mot dubbelt porto genom **Rektor Yngve Melander, ÖNNESTAD.** (Krist. län).

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium
Högre samskola med student- och realskolexamensrätt samt normalskolkompetens. Kindergartenlärarinnor utbildas i kl. IX. Godkända betyg i realskolexamen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen till inträde i ring I (= r. II vid allm. läroverk). Om befrielse från tentamen i andra fall (t. ex. för 8-klassister till ring II och för 7-klassister till ring I) upplyser redogörelsen, som erhålles genom vaktmästaren. **Josef Liljeblad. Carola Eneroth.**

Vid Gunilla-skolan
(f. d. Ruth Källanders Husmodersskola)
V, Strandgatan 15, Uppsala. R.T. 370.
anordnas under inst. hösttermin kurser för bildade unga flickor, omfattande grundlig undervisning i klädsöm, linneseömn, barnkläder m. m. Kurserna börja den 15 september. Prospekt och närmare upplysningar på begäran.
KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

Valencienna-spetsar realiserar.
12 REGERINGSGATAN 12.

Lektioner i Linneseömnad.
Kurserna börja åter 15 september.
Karin Egnér,
Sibyllegatan 36. Rikstel. 35 30. Allm. tel. 210 04. Före 12 sept. är adressen ASARUM tel. Karlshamn 300.

Stockholms Borgarskolas Språklinje.

Modärnt språkläroverk. Höstterminen börjar den 15 sept. Undervisning lämnas, på såväl lägre som högre stadier i **svenska, norska, danska, tyska, engelska, franska och ryska. Konversationscirklar** (även slutna) under ledning av infödda lärare. Förmiddags- och aftonundervisning. Lokal: skolhuset 56 och 58 Malmkillnadsgatan samt 10 Eriksbergsgatan.
Privatkurser i spanska, italienska, finska och holländska samt i klassiska språk.
Borgarskolans senaste årsredogörelse (prospekt) utlämnas gratis i varje större bokhandel samt i Kungsholms pappershandel, 14 Kungsholmsgatan.
Närmare meddelas å skolans expedition, 13 Brunnsgatan, 2 tr., vardagar kl. 11 f. m.—2 e. m. Telefoner: Allm. 55 31 Riks 82 11. Stockholm i augusti 1919.
UNDERVISNINGSNÄMNDEN.

En plats- annons uti Vermlands-Tidningen
läses i över **10,000** Vermlandshem.
Länets enda dagliga tidning.
Huvudkontor: **Karlstad.**

Vasa Fotomagasin A.-B. Göteborg
köper, säljer och byter begagnade kameror m. m. Tillskriv oss. Tel. 18678

FREJAMI
FÖRNÄMSTA PASTILLEN
FÖR
HALS OCH BRÖST
50 ÖRE PR. ASK

CHOKLAD & KONFEKT FABR. FREJA GEFLE